

Vol. I
No. 1

19th March, 1962.
Monday,
28th Phalgun, 1883 S. E.

ANDHRA PRADESH LEGISLATIVE ASSEMBLY DEBATES OFFICIAL REPORT

PART II — Proceedings other than Questions and Answers.

CONTENTS

PAGES.

Announcement:

re : Appointment of Sri A. V. Bhanoji Rao, M. L. A., to perform
the duties of the office of the Speaker. .. 1

Members Sworn. .. 1

Business of the House. .. 10

Condolence Motion:

re : Demise of Sri A. Kaleswara Rao, M. L. A., former Speaker
of the Andhra Pradesh Legislative Assembly. .. 10

NOTE:—*At the commencement of the speech denotes confirmation not received
time from the Member.

GOVERNMENT OF ANDHRA PRADESH

Governor : SHRI BHIM SEN SACHAR

CABINET MINISTERS.

- 1 Dr. N. Sanjiva Reddy .. Chief Minister, General Administration, Police, Home, Legislature and Elections, Services, Social Welfare, Major Industries.
- 2 Sri N. Ramachandra Reddy Minister for Revenue, Registration and Stamps, Evacuee Property, Atiyat, Jagir Administration, Debt Settlement Board, Land Reforms, Relief and Rehabilitation.
- 3 Sri K. Brahmananda Reddy Minister for Finance, Commercial Taxes and Co-operation.
- 4 Sri M. Pallam Raju .. Minister for Animal Husbandry, Forests and Fisheries.
- 5 Dr. M. Chenna Reddy .. Minister for Planning, Bureau of Economics and Statistics, Panchayats Raj.
- 6 Sri P. V. G. Raju .. Minister for Education.
- 7 Sri A. C. Subba Reddy .. Minister for Irrigation and Power.
- 8 Sri Mir Ahmed Ali Khan Minister for Buildings, Highways, Ports, Public Gardens, City Water Works, Public Works Department Workshops, Muslim Waqfs and Waqfs Board and Salar Jung Estate
- 9 Sri Y. Sivarama Prasad .. Minister for Health and Medical.
- 10 Dr. M. N. Lakshminarasiah Minister for Medium and Small Scale Industries, Industrial Co-operatives Stationery and Printing, Controlled Commodities, Small Scale Industries Corporation, Mines, Mining Corporation and Central Stores Purchase

MINISTERS OF STATE.

- 11 Sri M. R. Appa Rao .. Minister for Excise and Prohibition.
- 12 Sri P. V. Narasimha Rao .. Minister for Law, Lawcourts, Law Officers, Prisons, Information and Publicity, and Tourism.
- 13 Smt. T. N. Sadalakshmi .. Minister for Religious and Charitable Endowments, Accommodation Control and Small Savings.
- 14 Sri A. Venkataramayya .. Minister for Municipal Administration and Housing.
- 15 Sri A. Balarami Reddi .. Minister for Agriculture, Food Production, Marketing, Rural Indebtedness and Debt Relief, Money lending and Money Lenders and State Warehousing Corporation.
- 16 Sri B. V. Gurumurthy .. Minister for Labour and Transport.

THE ANDHRA PRADESH LEGISLATIVE ASSEMBLY

PRINCIPAL OFFICERS.

—//o//—

Speaker.

SRI B. V. SUBBA REDDY

Panel of Chairmen.

1. SRI K. PUNNAYYA
2. SMT. RODA MISTRY
3. SRI P. SIVAYYA
4. SRI SIMMA JAGANNADHAM

Secretary to the State Legislature.

SRI G. V. CHOWDARY, L. LB., (London), Bar-at-Law.

Joint Secretary to the State Legislature.

SRI M. V. SURYA RAO, B. A., B. L.,

Editor of Debates.

SRI M. K. SASTRI

Assistants to the Secretary.

SRI MIRZA HABIBULLAH BAIG
SRI M. S. NAIDU
SRI M. RAMANATHA SASTRY

LIST OF MEMBERS
OF
THE ANDHRA PRADESH LEGISLATIVE ASSEMBLY.
(SHOWING PERMANENT ADDRESSES).

<i>Serial number and name.</i>	<i>Constituency.</i>	<i>Address.</i>
(1)	(2)	(3)
1 Sri Adinarayana Reddy, V. K.	Gooty ..	Communist Party Office, Gooty, Anantapur District.
2 Sri Amaranadha Reddy, N.	Vayalpad ..	Nagarapalle P. O., (via) Kalikiri, Vayalpad Taluk, Chittoor District.
3 Smt. Ananda Devi, Keval.	Medak ..	C/O. Communist Party Office, Medak.
4 Sri Anjaiah, T.	.. Musheerabad	H. No. 12/3 RT. L.I.G.H., Barkatpura, Hyderabad.
5 Sri Anthony Reddy, P.	Anantapur ..	Yaleru Post, Anantapur Taluk, Anantapur District.
6 Sri Appadu Dhora, Kommuru.	Bhogapuram	Bhogapuram, Bheemuni- patnam Taluk, Visakhapatnam Dis- trict.
7 Sri Appala Koila.	Naidu, Revidi ..	Khasapeta (via) Laka- varapukota, Srunga- varapukota Taluk, Visakhapatnam Dis- trict.
8 Sri Appalanaidu, Sunkara.	Golugonda ..	Swantantra Party Office, Narsipatnam.
9 Sri Appa Rao, Kammili	Kaikalur ..	Kaikalur, Krishna Dis- trict.
10 Sri Apparao, M. R. R. (Minister of State).	Nuzvid ..	Banjara Hills, Hydera- bad.

	(1)	(2)	(3)
11	Sri Ayyapu Reddy, E.	Midthur ..	Advocate, Kurnool.
12	Sri Baburao, Karatam	Polavaram ..	Buttayagudem Post, (via) Jangareddi- gudem, West Goda- vari District.
13	Sri Bagareddy, M.	.. Zahirabad ..	House No. 1-215, Machala Zahirabad Taluk, Medak Dis- trict.
14	Sri Balakrushnaiah, Tambura.	Satyavedu ..	Advocate, Satyavedu, Chittoor District.
15	Sri Balarami Reddy, Adduru (Minister of State).	Kalahasti ..	Begumpet, Hyderabad.
16	Sri Balarami Reddy, Edula.	Giddalur ..	Giddalur Post, Kurnool District.
17	Sri Bali Reddy, Chavva	Pulivendla ..	Y. Kothapalli Post (via) Kondapuram, Puli, vendla Taluk, Cudda- pah District.
18	Sri Bapanayya, Gunturu	Nidumolu ..	Communist Party Office, Kodali, Divi Taluk, Krishna District.
19	Sri Bapayya, Peta	.. Tiruvur ..	Tiruvur, Krishna Dis- trict.
20	Sri Bapineedu, Alluri	Kovvur ..	Advocate, Kovvur, West Godavari District.
21	Sri Basappa, Elleri	.. Madoor ..	Narayanapet Post- Mahbubnagar Dis- trict.
22	Sri Bayapa Reddy, B.V.	Gorantla ...	Somaghatta P.O., Hindu- pur Taluk, Anantapur District.
23	Sri Bhanoji Rao, A. V.	Visakhapat- nam.	Daba Gardens, Visakha patnam-4.

	(1)	(2)	(3)
24	Sri Bhaskara Rao, Kakinada .. Dantu.		Dantwari Street, Surya- raopet. Kakinada, East Godavari Dis- trict.
25	Sri Bhavanna Rao ..	Pithapuram	Chitrada. Pithapuram Taluk, East Godavari District.
26	Sri Bhim Rao ..	Asifabad ..	C/O Taluk Congress Office. Asifabad, Adilabad District.
27	Sri Brahmananda Reddy, Kasu (Minister)	Phirangi- puram.	"Fair Lawns" C. O. site "Bella Vista" Someji- guda, Hyderabad
28	Sri Butchayya, Kangala	Burgam- pahad.	Sarvaram, (via) Shajit- nagar, Khammam District.
29	Sri Chandra Chudamani Deo, Vyrecherla.	Parvathi- puram.	Sivannapeta. Kurupam P. O., Parvathipuram Taluk, Srikakulam District.
30	Sri Chandramouli, Kalluri.	Vemur ..	Morrispet, Tenali, Gun- tur District.
31	Sri Chanchaiah, Tavanam	Santhanutha- lapadu.	Prasangulapadu, Ongole Taluk, Guntur Dis- trict.
32	Sri Chenchu Rama Naidu, Nalamothu.	Kandukur	Chintalapalem, Jarugu- malli Post, Kandukur, Nellore District.
33	Sri Chendra Deo, Kirti	Ichapuram	Surangi Palace, Ichapu- ram P. O., Srikakulam District.
34	Sri Chennareddi, M. .. (Minister)	Tandur ...	Lallaguda, Hydera- bad-17.
35	Sri Chidanandam, Vad- demani.	Badvel ..	Kamalakur Post, (via) Badvel, Cuddapah District.
36	Sri Chinna Appalanaidu, Salapu.	Parvada ..	Gotivada Branch Post Office, Sabbavaram, Anakapalle, Visakha- patnam.

	(1)	(2)	(3)
37	Sri China Krishna Reddy, Tippana.	Miryalguda.	C/o. Congress Office, Miryalagudem P. O., Nalgonda District.
38	Sri China Venkanna, Gurram.	Uravakonda.	President, Panchayat Samithi, Uravakonda, Cuddapah District.
39	Sri Chinnappa Reddy, Lakka.	Rayadrug	Kanekal P.O. Rayadrug, Anantapur District.
40	Sri Damodara Reddy ..	Shadnagar	Raykal P. O. (via) Balanagar, Shadnagar Taluk, Mahbubnagar District.
41	Sri Dasaratharama Reddy, Rebala.	Kovvur ..	Advocate, Nellore.
42	Sri Dasavatharam, Allu	Boddam ..	Dharmavaram, Srungavarapukota Taluk, Visakhapatnam District.
43	Sri Datla, S. R. ..	Attili ..	Ponumantru, Tanuku Taluk, West Godavari District.
44	Smt. Devi, S. L. ..	Andole ..	"Laxmi Vilas", Begumpet, Hyderabad.
45	Sri Dharmabhiksham, ..	Nalgonda	Communist Party Office, Nalgonda.
46	Sri Dharmanaidu, Gujjala	Srungavarapukota.	C/o Aradhyula Apparao, President, Taluk, Congress, Srungavarapukota, Visakhapatnam District.
47	Sri Dharma Rao, Maku-nooru.	Jagtial ..	Anthergar, Jagtial P.O., Karimnagar District.
48	Sri Gajapathi Raju, P.V.R. (Minister).	Bheemuni-patnam.	Begumpet, Hyderabad.
49	Sri Ganeswara Rao, Nayinala.	Nagaram..	Mamidikuduru, Rajole, Taluk, East Godavari District.
50	Sri Ganga Reddy, Gopidi	Mudhole ..	Temburni P.O., Nirmal Taluk, Adilabad District.
51	Sri Ganji Setti, Chikile ..	Allavaram	Allavaram, Sivaru Kodurupadu, Amalapuram Taluk, East Godavari District.

	(1)	(2)	(3)
52	Sri Gopala Krishnayya, Vavilala.	Sattenapalli	Sattenapalli, Guntur District.
53	Sri D. Gopala Raju, B.A.	Nagari ..	Khurikapuram (B. O.) (via) Nagari, Chittoor District.
54	Gopalu Naik, E. ..	Kadiri ..	Siddeppagaripalli, Velichalamala Post, Kadiri Taluk, Anantapur District.
55	Sri Govinda Rao, Koduganti.	Anakapalli	Woodpeta, Anakapalli Visakhapatnam District.
56	Sri Gunnayya, Pothula ..	Kothuru ..	Chinabondapalli, Mrutyunjayanagararam Post, Parvathipuram Taluk, Srikakulam District.
57	Sri Gurumurthy, B. V. (Minister of State).	Secunderabad Cantonment.	Begumpet, Hyderabad.
58	Sri Gurunadha Reddy, Kondaveti.	Chinnakondur.	Palvela P.O. (via) Narketpalli, Nalgonda District.
59	Sri Guruswamireddi, Kotapati.	Kanigiri ..	Communist party office, Kanigiri, Nellore District.
60	Sri Hanumaiah, Chebrolu	Guntur II	Stambalagaruvu, Guntur-3.
61	Sri Hanumantha Rao, Boppana.	Mudinepalle	Elamarru, Gudivada Taluk, Krishna District.
62	Sri Harinarayan ..	Nizamabad	Gazulpet, Nizambad.
63	Sri Harischandra Prasad, Mullapudi.	Tanuku ..	Tanuku, West Godavari District.
64	Sri Hariyappadu Reddi, Ballada.	Shermuhammadpuram.	Kuppili, Cheepurupalli Taluk, Srikakulam District.
65	Sri Hashim, M. M. ..	Asifnagar..	H. No. 11-3-835, Mallepally, Hyderabad.
66	Sri Hayagriva Chary, Tiruvarangam.	Dharmasagar.	House No. 321, Hanamkonda, Warangal District.
67	Sri Jagannadham, Simma	Narasannapeta.	Advocate, New Colony, Srikakulam.

	(1)	(2)	(3)
68	Sri Janakiram, Bandari ..	Nerella	C/o Bandari Kishtiah Municipal Councillor, Karimnagar.
69	Sri Jayaraju, Sitri. ..	Allagadda	Allagadda Post, Kur- nool District.
70	Srimathi Kamala Devi, Alair ..	Alair	Kolanpak, Bhongir Taluk, Nalgonda Dis- trict.
71	Sri Ganti Kamayya ..	Tallarevu	Tallarevu, Kakinada Taluk, East Goda- vari District.
72	Sri Kesavanayakudu, Mudavathu.	Macherla	Loyapalli H/O. Srigiri- padu, Palanadu Taluk, Guntur Dis- trict.
73	Sri Keshavulu ..	Jadcherla	Jadcherla, Mahbub- nagar district.
74	Sri Khwaja Moinuddin ..	Dommat	C/O. Congress Office, Siddipet, Medak District.
75	Sri Kishan Reddy, Alli- reddy.	Karimnagar	Mulkanoor post, Huza- rabad Taluk, Karim- nagar District.
76	Sri Kondaiah, Gangachina	Nellore	Srinivasagraharam, Nellore.
77	Sri Kondala Rao, Depuru	Chintapalli	Congress Office, Nara- sipatnam, Visakha- patnam District.
78	Sri Koteswara Rao, Pan- guluri.	Pedakakani	Ponnekallu Post Office, Guntur Taluk.
79	Sri Krishnaiah, Musinepalli	Mulug	Jangalapalli, Mulug Taluk, Warangal District.
80	Sri Krishnamraju, V. V.	Tuni	Tuni, East Godavari District.
81	Sri Krishna Ram Bhupal	Gadwal	Lingam Bagh, Bunga- low, Gadwal, Maha- boobnagar District.
82	Sri Krishna Rao, Alluri.	Tadepalli- gudem.	Chodavaram East, Gundepalli Post, Tadepalligudem Ta- luk, West Godavari District.

	(1)	(2)	(3)
83	Sri Krishnaiah, Allam ..	Venkatagiri	Vallivedu, Venkatagiri Taluq, Nellore District.
84	Sri Krushnamurthy Naidu, Vasireddi.	Baligipeta	Pinapenki Post Office, Bobbili Taluq, Srikakulam District.
85	Sri Kulasekhara Reddy, C.	Tadapatri	Rayalacheruvu Post, Anantapur District.
86	Sri Srimathi Kumudini Devi	Wanaparthy	1-10-76-77/10, Siva Nanda Griha, Begumpet, Secunderabad.
87	Sri Lakshmana Dasu, Lukalapu.	Patapatnam	Kommusariapalli (via) Tekkali, Srikakulam District.
88	Sri Lakshmana Rao, Pedasingu.	Bandar	Pedasingu House, Ramanaidu Peta, Bandar, Krishna District.
89	Sri Lakshma Reddy, Lankireddy.	Duggirala	Vallabhapuram Post Office Tenali Taluq, Guntur District.
90	Sri Lakshmikantha Rao, Bopparaju.	Indurthi	Husnabad Post, Karimnagar Taluq, Karimnagar District.
91	Sri Lakshmikantha Reddy	Alur	Molagavalli, Alur Taluk, Kurnool District.
92	Sri Lakshminarasimha Sanyasi Raju.	Salur	Fort, Salur, Srikakulam District.
93	Sri Smt Lakshminarayanaamma, Bendi.	Brahmanatarla.	Sithapuram, Tekkali Taluk, Srikakulam District.
94	Sri Lakshminarayana Chowdary, Jagarlamudi.	Chirala	President, Panchayat Board, Karamchedu, Guntur District.
95	Sri Lakshmi Narasiah, M. N. (Minister).	Ibrahimpattanam.	Alwal, Bollaram.
96	Sri Lakshmi Narasimha Reddy Kundour.	Wardhannapet.	Katrepallu Post. (via) Wardhannapet, Warangal Taluq, Warangal District.

(1)	(2)	(3)	(4)
97	„ Lakshmunaidu, Adda- kula.	Naguru	Tadikonda (via) Gummalaxmipuram, Parvathipuram Ta- luq. Srikakulam Dis- trict.
98	Sri Lakshmunaidu, Tentu	Bobbili	Mugada Post, Bobbili Taluk, Srikakulam District.
99	Sri Latchanna, Gouthu.	Sompeta	Court peta, Sompeta, Srikakulam District.
100	Sri Latchapatrudu, Ru- thala.	Narsipat- nam.	Narsipatnam, Visakha- patnam District.
101	Sri Madhav Reddy, C. ..	Boath	Arepalli, Bhimaram Post Chennur, Adila- bad District.
102	Sri Mahalakshmi, Gaddem.	Razole	Tekisettipalem, Razole Talug, East Goda- vari District.
103	Sri Mahendranath, P. ..	Nagarkur- nool.	Nagarkurnool (via) Jedcharla, Maha- boobnagar District.
104	Sri Malchooru, Uppla. ..	Suryapet	Sirikonda, Suryapet Taluk, Nalgonda District.
105	Sri Malla Reddy.	Sultanabad	C/O. P. Raja Reddy, B.A., LL.B., Sultana- bad, Karimnagar District.
106	Sri Mallikarjuna Rao, Gandi.	Chillam- cherla.	Dornakal Post, Waran- gal District.
107	Sri Mallikharjuna, Chodi.	Yellavaram	Lagarayi, Yellavaram Talug, East Goda- vari District.
108	Sri Marareddi, Kondur	Rajampet	Kondur Post, Rajampet taluk, Cuddapah Dis- trict.
109	Sri Mir Ahmed Ali Khan (Minister)	Malakpet	H. No. 8-2-269, Jubilee Hills, Hyderabad.
110	Sri Mohammed Ismail..	Samalkot	Ganapathinagar, Samal- kot, East Godavari district.
111	Sri Mohammed Kamalu- ddin Ahmed	Cherial	Jangon Post, Warangal district,

(1)	(2)	(3)	(4)
112	Sri Mohammed Tahaseel	Bhadrachalam.	Kunavaram, Khammam district.
113	Sri Munuswamy, Metlapaka	Gudur	Mudugulapalem, Sullurpet taluk, Nellore district.
114	Sri MuralidharReddy,D.	Alampur	Amarachintha Post, Atmakur taluk, Mahabubnagar district.
115	Sri Murti Raju, Ch.S.R. Ch V. P.	Pentapadu	Chinanindrakolanu Tadepalligudem taluk, West Godavari district.
116	Sri Mutyala Rao, Vaddi	Jaggampet	Narendrapuram, Rajahmundry taluk, East Godavari district.
117	Sri Nadamuni Reddy, Reddivari	Tirupathi	Narasingapuram Post, Chandragiri, Chittoor district.
118	Sri Nagabhushana Rao, Bhandaru	Warangal	8/333/30 Sree Kishan Colony, Station Road, Warangal.
119	Sri Nagaiah, Kanaparthi	Guntur	First Line, Kannavarithota, Guntur.
120	Sri Naganna, K. ..	Achampet	Linganwai Post, Alampur taluk, Mahabubnagar district.
121	Sri Nagireddy, Tarimela	Putloor	C/o Communist Party Office, Kamalanagar, Anantapur.
122	Sri Naganatha Rao ..	Jukkal	Madnoor (P. O.) Nizamabad district.
123	Sri Naidu, C. D. ..	Chittoor	17-3-25, Sundara Iyer Street, Chittoor, Chittoor district.
124	Sri Nanjappa, Kusini ..	Palmaner	Panchayat member, Punganur Post, Chittoor district.
125	Sri Narasappa, Hindi ..	Kalyandurg	Nuthimadugu Post, Kalyandurg, Anantapur district.
126	Sri Narasappa, K. B. ..	Pattikonda	11/147, Chitambararao Street, Kurnool, Kurnool district.
127	Sri Narasa Reddy, P. ..	Nirmal	Advocate, Nirmal, Adilabad district.

(1)	(2)	(3)	(4)
128	Sri Narasimha Kadapa Reddy,	Thamballa-palle	Kalicherla Post Madanapalle taluk, Chittoor district.
129	Sri Narasimha Thathireddi.	Jammalamadugu	Caltex Dealer, Jammalamadugu, Cuddapah district.
130	Sri Narayana, K. S. ..	Secunderabad.	H. No. 2-3-157, Ramgopalpet Secunderabad.
131	Sri Narayana Reddy, Anugu.	Buggaram	Joganpalli, Metpalli taluk, Karimnagar district.
132	Sri Narayana Reddy, C. K.	Pileru	Pileru Post, Chittoor district.
133	Sri Narayana Reddy, K. V.	Kamalapur	24, New Legislators' quarters, Hill Fort, Hyderabad.
134	Sri Narayana Reddy, Palakolanu.	Mydukur	Akkalreddipalle Post via, Porumamilla, Cuddapah district.
135	Sri Narayana Reddi, P.	Vadamalpet	Tirumalayyapalli Post, Puttur taluk, Chittoor district.
136	Sri Narayana Reddy, Rachamalla.	Rayachoti	21/151, Sowkar Fakir Saheb street, Cuddapah, Cuddapah district.
137	Sri Narayanaswamy, Katuri.	Podili	Katurivaripalem, Podili Post, Nellore district.
138	Sri Narasimha Ramiah, Rauthu.	Parkal	Issipet post Parkal taluk, Warangal district.
139	Sri Narsimha Rao, K.L.	Yellandu	Karepalle Post. Station Karepalle, Central Railway Khammam district.
140	Sri Narsing Rao, Juvvadi.	Sircilla	Thangallapalli Post, Sircilla taluk, Karimnagar district.
141	Sri Narasi Reddy ..	Penukonda	President, Panchayat Samithi, Penukonda, Anantapur district.
142	Sri Obul Reddy, Kandula.	Markapur	C/o Dr. Satyanarayana, Markapuram, Kurnool district.

(1)	(2)	(3)	(4)
143	Sri Padmanabham Pantham.	Peddapuram	Geddanpalli, Peddapuram taluk, East Godavari district.
144	Sri Pamideswara Rao, Pinnenti.	Malleswaram	Munipeda Post, Bandar taluk, Krishna district.
145	Sri Panasaramanna, Palacherla.	Anaparthi	Communist Party Office, Mandapeta, Ramachandrapuram taluq, East Godavari district.
146	Sri Paparao, Thammineni	Nagari-katakam.	Thogaram Post, (via) Amadalavalasa, Sri-kakulam district.
147	Sri Papi Reddy, Y.	Nallamada.	Yerravankapalli, Vellamaddi Post, Kadiri taluk, Anantapur district.
148	Sri Parvatha Reddy, Palla	Pedda-voora.	Communist Party Office, Deverkonda, Nalgonda district.
149	Sri Pattabhirama Rao, S. B. P.	Pamarru	Kapileswarapuram, Ramachandrapuram taluk, East Godavari district.
150	Sri Pattabhi Reddy, G. N.	Vepanjeri	Gangadhara Nellore Post, Chittoor taluk, Chittoor district.
151	Sri Peddaiah, Yelmineti	Deverkonda.	Communist Party Office, Deverkonda, Nalgonda district.
152	Sri Penchalaiah, N.	Kodur	Kodur, Cuddapah district.
153	Sri Penchalaiah, Yalam-palli.	Kavali	Congress Office, Kavali, Nellore district.
154	Sri Pitchaiah, Mande	Payakaraopeta.	Communist Party Office, Payakaraopeta, Visakhapatnam, district.
155	Sri Pithambara Rao, G. V.	Luxettipeth.	Tappal Pur Post, Luxettipeth taluk, Adilabad district.
156	Sri Potharaju, Tammina	Vijayawada North.	Near Ammavari temple Vijayawada-I., Krishna district.
157	Sri Prasada Rao, Nallamala.	Khammam	Jublipura Khammam, Khammam district.

(1)	(2)	(3)	(4)
158	Sri Pushpasenam Vurep Mohan Rao, Nellutla.	Ghanpur	Communist Party Office, Warangal, Warangal district.
159	Sri Punnaiah, Kotapalli	Ponduru	Srikakulam, Srikakulam district.
160	Sri Rajagopal Naidu, P.	Tavanam- palle.	Diguvamagham, Aragon- da Post, Bangaru- poliem Sub-taluk, Chittoor district
161	Sri Rajamallu, Kodati	Chinnur	C/o S. Ramanna, Presi- dent Panchayat Sami- thi Chianur, Chinnur Post, Adilabad dis- trict.
162	Sri Rajanarasimha, C. ..	Sadasiv- pet.	House No. 2-4-817, Ramgopalpet, Secun- derabad.
163	Sri Rajaram, Butti ..	Pedda- palli.	Mahella Pathepura Karimnagar, Karim- nagar district.
164	Sri Raja Ram, G. ..	Balkonda	Argul Post, Armoor taluk, Nizambad dis- trict.
165	Sri Ramachandra Rao, V.	Medchal	H. No. 5-2-8, Moazam- jahi Market, Vinayak- rao Bungalow, Hyderabad, Hydera- bad district.
166	Sri Ramachandra Rao, Deshpande.	Narayan- khed.	House No. 4-50, Nara- yankhed Post, Medak district.
167	Sri Ramachandra Reddy, Arutla.	Bhongir	Kolanpak, Bhongir taluk, Nalgonda dis- trict.
168	Sri Ramachandra Reddy, K.	Ramanna- pet.	Kollur (via) Alair, Bhongir taluk, Nal- gonda district.
169	Sri Ramachandra Reddy, N. (Minister)	Dornakal	
170	Sri Ramachandra Reddy, P.	Sanga Reddy.	Sangareddy, Medak district.
171	Sri Ramachander Rao, Kalyani.	Makthal	H. No. 1-6-82, Nara- yanpet Post, Makthal taluk, Mahabubnagar district.

(1)	(2)	(3)	(4)
172	Sri Ram Dev Reddy, M.	Pargi	President Panchayat Samithi Block, Shadnagar, Mahaboobnagar, district.
173	Sri Ramagopal Reddy M.	Maidaram	Parkatpura 847, Hyderabad.
174	Sri Ramaiah Chowdary, Chapalamadugu.	Narasaraopet.	Narsaraopet, Guntur district.
175	Sri Ramaiah Chowdary, Kovi.	Nandipad	Kovivari Palli, H/O. Garimmentala Post, Udayagiri taluk, Nellore district.
176	Sri Ramakotaiah, Chennupati.	Kankipadu.	Patamatalanka, Patmata Post, Krishna district.
177	Sri Ramakrishna Reddy, K.	Hindupur	Chowlur Post, Hindupur taluk, Anantapur district.
178	Sri Ramalingam,	Goka Jangaon	Jangaon, Warangal district.
179	Sri Ramamohana Rao, Motaparti	Dendulur ..	Dendulur, Eluru taluk- West Godavari district.
180	Sri Ram Reddy, M.	Mahabubnagar	Sarojiniadevi Road, Mahaboobnagar, Mahaboobnagar district.
181	Sri Rama Rao, Ganji	Gudivada ..	17th ward, Gudivada, Krishna district.
182	Sri Rama Rao, V.	Chevella ..	House No. 3-5-175/B, Laxminagar Cantonment, Secunderabad.
183	Sri Ramaswamy, A.	Vicarabad ..	No. 8-2-314 Kummar guda, Secunderabad
184	Sri Ramaswamy Reddy, Ganapa	Peddakurapadu	Munugodu P. O. Sattenapalli taluk, Guntur district.
185	Sri Ramaswamy Reddy, Varanasi.	Punganur ..	Sadam P.O., Chittoor district.
186	Ramdev, B.	High Court	H. No. 16-3-673 Gachi-bowli, Chanchalguda, Hyderabad.

(1)	(2)	(3)	(4)
187	Ramulu, Bandari.	Choppadandi	C/O Office of the District Congress. Committee, Karimnagar.
188	Sri Ramulu, Gadipalli.	Huzurabad ..	C/O Congress Office, Huzurabad, Karimnagar district.
189	Sri Rang Das, K.	Kollapur ..	Kollapur P.O. Mahabubnagar district.
190	Sri Ranganayakulu, Paitbandla.	Addanki ..	Bhimavaram (via), Inkollu, Ongole taluk, Guntur district.
191	Sri Ranga Reddy, Anireddy.	Nagaram ..	Suryapet, Nalgonda district.
192	Sri Ranga Raju, Gokaraju.	Undi ..	Juvvallapalem, Bhimavaram taluk, West Godavari district.
193	Sri Ranga Reddy, T.	Armoor ..	Ankasapur, Armoor taluk, Nizamabad district.
194	Sri Rasheed, M. A.	Yakutpura ..	H. No. 15-3-129, Mukhtarpura, Hyderabad.
195	Smt. Ratnamma, Reddy	Ramayampet	Medak, Medak district.
196	Smt. Roda Mistry	Jubilee Hills	H. N. 9-1-129, Jantivilla, Sarojini Devi Road, Secunderabad.
197	Sri Rosaiah Chaganti.	Naidu, Kondapi ..	Kamepalli, Kandukur taluk, Nellore district.
198	Sri Rukma Reddy	Kodangal ..	Regadi Mailwar P. O. Kodangal taluk, Mahaboobnagar district.
199	Smt. Rukminidevi, B.	Madakasira	Madakasira P. O. Anantapur district.
200	Smt. Sadalakshmi, T. N. (Minister of State)	Yellareddy ..	
201	Sri Saidiah, Gajwel	Gajwel ..	Kodakandla, P. O. Gajwel Taluk, Medak district.
202	Sri Sangamnaidu, Palavalasa.	Vunukuru ..	President, Panchayat Samithi, Palakonda, Srikakulam district.

(1)	(2)	(3)	(4)
203	Sri Sanjeeva Anam.	Reddy, Atmakur ..	Kamireddypadu Mangupalli P.O. Atmakur taluk, Nellore district.
204	Sri Sanjeeva Reddy, G.	Sirpur ..	6B 3rt/L.L.G.H. Barakatpura, Hyderabad.
205	Sri Sanjeeva Neelam Minister)	Reddy, (Chief Dhone ..	'Greenlands' Begumpet, Hyderabad.
206	Sri Sanjivayya, D.	Kodumur ..	Hyderabad.
207	Sri Santhiah, Kathula	Palair ..	Harijan Boys' Hostel, Station Road, Khammam, Khammam district.
208	Sri Sanyasi Appala Naidu, Kotla.	Cheepurupalli	Chinnabantupalli P.O. (via) Sreeramanager, Cheepurupalli taluk, Srikatulam district.
209	Sri Sanyasi Naidu Taddi	Gajapathinagaram ..	Marupalli (via) Gajapathinagaram. Vijayanagaram taluk, Visakhapatnam district.
210	Sri Sanyasinaidu, Veeram.	Elamanchili	Congress Office, Elamanchili, Visakhapatnam district.
211	Sri Sarma, T. K. R.	Kurnool ..	Advocate, Kurnool.
212	Sri Sarweswara Rao, Attuluri.	Eluru	Communist Party Office Eluru, West Godavari district.
213	Sri Satyanarayana, Illapakurthi.	Chodavaram	Tennugupudi P.O. (via) Chodavaram Visakhapatnam district.
214	Sri Satyanarayana, Koratala	Repalle ..	6th Ward, Repalle, Municipality, Repalle, Guntur district.
215	Sri Satyanarayana, Murthy, Addepalli.	Palacole ..	Palacole. Narsapur, taluk, West Godavari district.
216	Sri Satyanarayana, Parsa	Palavancha	Babu Camp, Kottagudem Collieries, Khammam district.
217	Sri Satyanarayana Raju	Kosigi ..	Kosigi P. O. Adoni taluk, Kurnool district.

(1)	(2)	(3)	(4)
218	Sri Satyanarayanarao, Nandivada.	Ramachan- drapuram	Medical Practitioner, Ramachandrapuram, East Godavari dis- trict.
219	Sri Satyanarayana, Ronanki.	Tekkali	Gangaram P.O. Narsa- nnapet taluk, Srika- kulam district.
220	Sri Satyanarayana, Vanka.	Penugonda	Communist Party Office, Tanuku, West Godavari District.
221	Sri Seethaiah Gupta, K.	Begum Bazar	H. No. 3-6-10, Hima- yathnagar, Hydera- bad.
222	Sri Seetharamiah, Dodda.	Madanapalle	Communist Party Office, Apparao Street, Ma- danapalli, Chittoor district.
223	Sri Sessaiah, Pullaguri,	Cuddapah	17/366 Badarkhan Masid Street, Cuddapah.
224	Sri Seshavatharam, Parakala.	Narsapur	Narsapur, West Goda- vari district.
225	Sri Siddiahnaidu, Pasupuleti.	Sullurupet	Gudur, Nellore District.
226	Sri Singaiah, Sudana- gunta.	Ammana- brolu	Ammanabrolu, Ongole taluk, Guntur district.
227	Sri Singariah, Patra.	Yerpedu	Inagelur P. O., via. Ven- katagiri, Chittoor dis- trict
228	Sri Sitarama Reddy, H.	Adoni	Krishnadevaraya Colo- ny, Adoni, Kurnool district.
229	Sri Sivarama Prasad, Yarlagadda (Minister).	Avanigadda	'Challapalli House' Begumpet, Hyderabad.
230	Sri Som Bhopal,	Atmakur	5-8-37, Fatehsultan Lane, Hyderabad-1.
231	Sri Someswara Rao	Siddipet	Duback P. O., Siddi- pet taluk, Medak dis- trict.
232	Sri Sreerama Murthy, Kancherla.	Kanithi	Seetharamaswamy Tem- ple Street, Visakhapat- nam, Visakhapatnam trict.
233	Sri Srinivasa Reddy	Banswada	Banswada P.O., Niza- mabad District.

(1)	(2)	(3)	(4)
234	Sri Krishna, Vemulapalli.	Mangalagiri	Chandramoulinar. Guntur-2., Guntur district.
235	Sri Sreenivasa Reddy, Nandyala	Nakrekal	C/o. Communist Party Office, Nakarekal, Nalgonda taluk, Nalgonda District.
236	Sri Sriramamurthy, Bhattam.	Vizianagaram	Branch College Lane, Vizianagaram. Visakhapatnam district.
237	Sri Subbaiah, Poola.	Yerragondipalem.	Advocate, Markapuram, Kurnool district.
238	Sri Subba Rao, Bathina.	Burugupudi	Kolamuru, Rajahmundry taluk, East Godavari district.
239	Sri Subba Rao, Evuru.	Kuchinapudi	7th Ward, Repalle Municipality, Repalle, Guntur district.
240	Sri Subba Reddy, A.C. (Minister.)	Rapur	"Eruvaka", Khairatabad, Hyderabad.
241	Sri Subba Reddy, B.V. (Speaker)	Koilkuntla	Pleader, Koilkuntla, Kurnool district.
242	Sri Subba Reddy, Mallu.	Nandyal	Advocate, Nandyal, Kurnool district.
243	Sri Sultan Salahuddin, Owaisi.	Pathergatti	H. No. 3-6-181, Hyderabad, Hyderabad.
244	Smt. Sumitra Devi	Hyderabad-East.	H. No. 3-5-644, Narayanaguda, Hyderabad.
245	Sri Sundarayya, Puchalapalli.	Gannavaram	Visalandhra, Buckinghampet, Vijayawada, Krishna District.
246	Sri Suri Dhora, Deppala.	Pachipenta	Sariki, Dandigam P.O. Salur taluk, Srikakulam district.
247	Sri Suryanarayana, Kudupudi.	Amalapuram	Amalapuram, East Godavari District.
248	Sri Suryanarayana, Gantlana.	Ramatirtham	Chinnipalli Veedhi, Fort Vizianagaram, Visakhapatnam district.
249	Sri Suryanarayana Naidu, Kemburu.	Palakonda	Devudala P. O., Palakonda taluk, Srikakulam District.

(1)	(2)	(3)	(4)
250	Sri Syamasundara Rao, Padala.	Achanta	Communist Party Office, Achanta, Narsapur taluk, West Godavari district.
251	Sri Thavitiah, Andhavarapu.	Srikakulam	Merchant, Srikakulam.
252	Sri Thirupathi Rao, Remalla.	Karapa	Duggudurru, Kakinada taluk, East Godavari District,
253	Sri Vajravelu Chetty, A. P.	Kuppam	1-1-83, Netaji Road, Kuppam P. O., Chittoor District.
254	Sri Vasudev Krishnaji Naik.	Sultan Bazar	H. No. 15-3-5, Gowliguda, Hyderabad.
255	Sri Vasudeva Rao, Akkiraju.	Huzurnagar	Congress Office, Huzurnagar P.O., Nalgonda district.
256	Sri Vasudeva Reddy, Chada.	Hasanparthi	C/o. L. Bujangarao, Parkal, Warangal district.
257	Sri Veerabhadra Gowd, Y. C.	Yemmiganur	President, Village Panchayat, Gudical P.O., Adoni Taluk, Kurnool district.
258	Sri Veerabhadra Rao, Pothula.	Rajahmundry	Kaspa Street, Rajahmundry, East Godavari district.
259	Sri Veeranna, Kandru.	Korukonda	Chinkakondepudi, Rajahmundry taluk, East Godavari district.
260	Sri Veeraraghavarao, Mudragada	Prathipadu	Krilampudi via Samalkot, East Godavari district.
261	Sri Veeraraghavulu, Taneti	Gopalapuram	Narayanpuram, Tadepalligudem Taluk, West Godavari district.
262	Sri Vemayya, Swarna	Buchireddipalem	W.1-72 Nawabpet, Nellore-2, Nellore district.
263	Sri Vengala Rao, Jalagam	Vemsoor	C/o Zilla Praishad Office, Khammam, Khammam district.

(1)	(2)	(3)	(4)
264	Sri Venkata Reddy, Pulyala Krishna	Nandikotkur	President, Panchayat Board, Pagidyala P. O. Nandikotkur Taluk, Kurnool district.
265	Sri Venkatalakshminarayana, Bollineni	Ongole	Santapeta, Ongole, Guntur district.
266	Sri Venkata Narasimha Rao, Pamulaparthi (Minister of State)	Manthani	3-6-153, Himayatnagar, Hyderabad.
267	Sri Venkatramaiah, "Alapati (Minister of State)	Tenali	"Nagarjuna Vihar" Himayatnagar, Hyderabad.
268	Sri Venkata Nachu, Ramaiah.	Bhimavaram	Bhimavaram, West Godavari district.
269	Sri Venkataramana, Pentakota	Kondakarla	Menagapaka, Anakapalle Taluk, Visakhaapatnam district.
270	Sri Venkataramana Reddy, Dirimala	.. Darsi	Marella, via Ongole and Addanki, Nellore district.
271	Sri Venkata Rama Reddy, Vittal Reddigari	Kamareddy	Nagareddipet, Yellareddi Taluq, Nizamabad district.
272	Sri Venkatrao, Nannapaneni	Ponnur	Ithanagan, Tenali, Guntur district.
273	Sri Venkata Rao, Palla	.. Cheyyeru	Thanellanka, Amalapuram Taluk, East Godavari district.
274	Sri Venkata Ratnam, Kakani	.. Vuyyur	Akunur Post, Krishna district.
275	Sri Venkat Reddy	.. Kalwakurthi	Padkal Post, via Shadnagar, Kalwakurthy, Taluk, Mahaboobnagar district.
276	Sri Venkata Reddy, Puli	.. Udayagiri	Veligandla Post, Kani-giri Taluk, Nellore district.
277	Sri Venkata Reddy, Vaddamani	Kamala-puram	President, Kamala-puram Samithi, Yerraguntla R. S., Cuddapah district.
278	Sri Venkatasiviah, Pulu-pula	.. Vinukonda	Vinukonda, Guntur district.

(1)	(2)	(3)	(4)
279	Sri Venkataswamy, Nara- harisetti.	Paruch- uru	Communist Party Office, Paruchuru, Guntur district.
280	Sri Venkateswara Choudari, P.	Dharma- varam	Nuthimadugu Post, Kalyandrug Taluk, Anantapur district.
281	Sri Venkateswarlu, Katha..	Gurzala	Mutyalampadu, Palnadu Taluk, Guntur district.
282	Sri Venkateswarlu, Nooti..	Martur	Babbepalli, Narsa- raopet Taluk, Guntur district.
283	Sri Venkateswarlu, Galeti..	Jagga- yyapet	Sanagapadu, Nandi- gama Taluk, Krishna district.
284	Sri Venkateswarlu, Pillala- marri.	Nandi- gama	Seetharamapuram, Jaggayyapet Taluk, Krishna district.
285	Sri Venkateswara Rao,. Arshanapalli.	Narsam- pet	Narsampet, Post, Warangal district.
286	Sri Venkateswararao, .. Kommineni.	Bapatla	President, Village Panchayat, Kanka- tapalem, Guntur district.
287	Sri Venkata Suryasubba .. Raju, Manthena.	Kotha- peta	Kothapeta, East Godavari district.
288	Sri Venkiah, Duggineni ..	Madhira	President, Panchayat Samithi, Madhira, Khammam district.
289	Sri Venkureddy, Vema-.. reddy.	Sarve- palli	Papireddipalem Post, Nellore Taluk, Nellore district.
290	Sri Vijaya Ranga Rao ..	Metpalli	Metpalli, Karimnagar district.
291	Sri Viswanadham, Tenneti.	Madugula	Maharanipet, Visa- khatnam-2, Visakhapatnam district.
292	Sri Viswanatha Reddy, Gali- veti.	Lakki- reddypalli	Advocate, Cudda- pah, Cuddapah district.
293	Sri Visweswara Rao, .. Vellanki	Myla- varam	Mylavaram, Vijaya- wada Taluk, Krishna district.

(1)	(2)	(3)	(4)
294	Sri Vithal Rao	.. Adilabad	Brahminwadi Post, Adilabad, Adilabad district.
295	Sri Vithal Reddy	.. Narsapur	Kowdipalli, Narsapur Taluk, Medak district.
296	Sri Yerramuni Reddy, Panyam.	.. Proddatur	2/136 Buddaya palli, Proddatur, Cuddapah district.
297	Sri Yesupadam, gadda.	Revula- Chintalapudi	Vennavallivaripet, Eluru, West Godavari district.
298	Sri Yethiraja Rao, Nema-rugommula.	Channur	Waddekothampalli Post, (via) Varadhannapet, Warangal district.
299			
300			
301	Sri J. T. Fernandez, (Nominated-Anglo-Indian)	.. ..	Flat No. 33, M. L. As New Quarters, Near Ritz Hotel, Hill Fort, Hyderabad.

THE
ANDHRA PRADESH LEGISLATIVE ASSEMBLY
DEBATES

(Part II— *Proceedings other than Questions and Answers*)

OFFICIAL REPORT.

---

*First day of the First Session of the
Andhra Pradesh Legislative Assembly*

ANDHRA PRADESH LEGISLATIVE ASSEMBLY

Monday, the 19th March, 1962.

The House met at Half Past Eight of the Clock.

(*Mr. Temporary Speaker in the Chair*)

(NO QUESTIONS—PART I NOT PUBLISHED.)

Announcement

*re: Appointment of Sri A. V. Bhanoji M. L. A. to perform the duties
of the office of the Speaker.*

Secretary to the State Legislature:—I have to announce to the House that, in exercise of the powers conferred by clause (1) of Article 180 of the Constitution of India, the Governor of Andhra Pradesh appoints Sri Ankitham Venkata Bhanoji Row, being a member of the Andhra Pradesh Legislative Assembly, to perform the duties of the office of Speaker of the Andhra Pradesh Legislative Assembly until a member of the said Legislative Assembly is chosen to be the Speaker under Article 178 of the Constitution.

I am also to announce that, in exercise of powers conferred by Article 188 of the Constitution of India, the Governor of Andhra Pradesh appoints Sri Ankitham Venkata Bhanoji Row who has been appointed to perform the duties of the office of Speaker of the Andhra Pradesh Legislative Assembly, until a member of the said Legislative Assembly is chosen to be the Speaker under Article 178 of the Constitution, to be the person before whom the members of the Legislative Assembly shall make and subscribe an oath or affirmation.

MEMBERS SWORN.

Mr. Temporary Speaker:—I have great pleasure in welcoming you to this first meeting of the Legislative Assembly after the General Elections. A New House has been elected under the Constitution, charged with great and heavy responsibilities for the welfare of the State and our people.

Under Article 188 of the Constitution of India, the hon. members are required, before taking their seats, to make and subscribe the oath or affirmation. In accordance with the practice followed in this regard, I propose to ask the Secretary to call upon first the hon. Ministers to make and subscribe the oath or affirmation, then the Leader of the Opposition, the Leaders of parties, the Ex-Ministers, Lady Members and finally the other members in the order in which their names appear in the alphabetical list.

On the name of a Member being called by the Secretary he will proceed from the place he is occupying to the right side of the Secretary's table, where a copy of the form of oath or affirmation will be handed to him. The member will face me while making the oath or affirmation and will then shake hands with me when I will accord him permission to take his seat in the House. The member will thereafter pass behind my Chair to the other side of the table where he will sign the Roll of Members. After signing the Roll he will take his seat.

Each Member after making the oath or affirmation and after subscribing his or her name in the register kept for the purpose, will be entitled to take his or her seat as a Member of Andhra Pradesh Legislative Assembly. I may say that except for the hon. Ministers no seats have been reserved and hon. members may, for the time being, occupy any available seat. The Speaker after his election will settle the order in which the other hon. Members shall sit.

I would request hon. Members to remain in their seats till such time as the last member has made the oath or affirmation. Before concluding, I wish to remind the hon. Members that the latest hour for the receipt of the nomination papers for election of the office of the Speaker is 12 noon today.

The following members were then sworn in.

Serial number and name of the hon. member.	Constituency.
(1)	(2)
1 Dr. N. Sanjiva Reddy ..	Dhone
2 Sri N. Ramachandra Reddy ..	Dornakal
3 Sri K. Brahmananda Reddy ..	Phirangipuram
4 Dr. M.Channa Reddy ..	Tandur
5 Sri P.V.G. Raju ..	Bheemunipatnam
6 Sri A.C. Subba Reddy ..	Rapur
7 Sri Mir Ahmed Ali Khan ..	Malakpeta
8 Sri Y. Sivarama Prasad ..	Analgadda
9 Dr. M.N. Laxminarasiah ..	Ibrahimpattam
10 Sri M.R. Appa Rao ..	Nuzvid
11 Sri P.V. Narasimha Rao ..	Manthani
12 Sri Allapati Venkataramayya ..	Tenali
13 Smt. T.N. Sadalaxmi ..	Yellareddy
14 Sri Balarama Reddy ..	Kalahasti

	(1)	(2)
15	Sri B.V. Gurumurthy	Secunderabad Contonement.
16	Sri P. Sundarayya	Gannavaram
17	Sri T. Viswanatham	Madugula
18	Sri K. Chandramouli	Vemur
19	Sri K. Obul Reddy	Markapur
20	Smt. Keval Ananda Devi	Medak
21	Smt. Kumidini Devi	Wanaparathi
22	Smt. Arutla Kamala Devi	Alair
23	Smt. Bandi Lakshminarayanamma	Brahmanaterla
24	Smt. Roda H.P. Mistry	Jubilee Hills
25	Smt. B. Rukmini Devi	Madakasira
26	Smt. Sumitra Devi	Hyderabad East.
27	Sri Adinarayana Reddy, V.K.	Gooty
28	Sri Anthony Reddy, P.	Anantapur
29	Sri Appala Naidu, Sunkara	Golugonda
30	Sri Ayyapu Reddy, E.	Midtur
31	Sri Baburao, Karatam	Polavaram
32	Sri Bagareddy, M	Zahirabad
33	Sri Balakrishnaiah, Tamburu	Satyavedu
34	Sri Balarami Reddy, Eudula	Giddalur
35	Sri Bali Reddy, Chavva	Pulivendla
36	Sri Bapanayya, Guntur	Nidumolu
37	Sri Bapayya, Peta	Tiruvur
38	Sri Bapineedu, Alluri	Kovvur
39	Sri Basappa, Ellori	Madoor
40	Sri Bayapa Reddy, B. V.	Gorantla
41	Sri Bhaskara Rao, Dantu	Kakinada
42	Sri Bhavanna Rao	Pithapuram
43	Sri Bhim Rao	Asifabad
44	Sri Butchayya, Kangala	Burgampad
45	Sri Chanchaiah, Tavanam	Santhanuthalapadu
46	Sri Chenchu Rama Naidu, Nalamothu	Kandukur
47	Sri Chendra Deo, Kirti	Ichapuram
48	Sri Chidanandam, Vaddemani	Badvel
49	Sri China Appalanaidu, Salapu	Parvada
50	Sri China Krishna Reddy, T.	Miryalguda
51	Sri China Venkanna, Gurram	Urvakonda
52	Sri Chinnapa Reddy, Lakka	Rayadrug
53	Sri Damodara Reddy	Shadnagar

(1)	(2)
54 Sri Dasaratharama Reddy, Rebala ..	Kovur
55 Sri Dasavatharam, Allu ..	Boddam
56 Sri Datla, S. R. ..	Attili
57 Sri Darmabiksham, Bommagani ..	Nalgonda
58 Sri Dharmanaidu, Gujjala ..	Srungavarapukota
59 Sri Dharma Rao, Makunooru ..	Jagtial
60 Sri Ganeswara Rao, Nayinala ..	Nagaram
61 Sri Ganga Reddy, Gopidi ..	Mudhole
62 Sri Ganji Setti, Chikile ..	Allovaram
63 Sri Gopalakrishnayya, Vavilala ..	Sattenapalle
64 Sri Gopala Raju, Dommaraju ..	Nagari
65 Sri Gopalu Naik, E. ..	Kadiri
66 Sri Govinda Rao, Koduganti ..	Anakapalli
67 Sri Gunnayya, Pothula ..	Kothuru
68 Sri Gurunatha Reddy, Kondaveti ..	Chinnakondur
69 Sri Guruswamireddi, Kotapati ..	Kanigiri
70 Sri Hanumaiah, Chebrolu ..	Guntur II
71 Sri Harischandra Prasad, Mullapudi ..	Tanuku
72 Sri Hariyappadu Reddi, Ballada ..	Shermuhammadpuram
73 Sri Hashim, M. M. ..	Asafnagar
74 Sri Janakiram, Bandari ..	Nerella
75 Sri Jayaraju, Sitri ..	Allagadda
76 Sri Kamayya, Ganti ..	Tallarevu
77 Sri Kesavanayakulu, Mudavathu ..	Macherla
78 Sri Keshavulu ..	Judcherla
79 Sri Khwaja Moinuddin ..	Dommat
80 Sri Kishan Reddy, Allireddy ..	Karimnagar
81 Sri Kondiah, Gangachina ..	Nellore
82 Sri Kondala Rao, Depuru ..	Chintapalli
83 Sri Koteswara Rao, Panguluri ..	Peddakakani
84 Sri Krishnaiah, Musinepalli ..	Mulug
85 Sri Krishnamraju, V. V. ..	Tuni
86 Sri Krishna Ram Bhupal ..	Gadwal
87 Sri Krishna Rao, Alluri ..	Tadepalligudem
88 Sri Krishnaiah, Allam ..	Venkatagiri
89 Sri Krishnamurthi Naidu, Vasireddi ..	Balijipeta
90 Sri Kulasekhara Reddi, C. ..	Tadpatri
91 Sri Lakshmana Rao, Pedasingu ..	Bandar
92 Sri Lakshma Reddy, Lankireddi ..	Duggirala
93 Sri Lakshmikantha Rao, Bopparaju ..	Indurthi
94 Sri Lakshmikantha Reddy ..	Alur

(1)	(2)
95 Sri Lakshmi Narsimha Sanyasi Raju ..	Salur
96 Sri Lakshminarayana Chowdary, Jagarlamudi	Chirala
97 Sri Lakshmi Narasimha Reddy, Kundur	Wardhannapet
98 Sri Lakshmunaidu, Tentu ..	.. Bobbili
99 Sri Latchapatrudu, Ruthuala ..	.. Narasipatnam
100 Sri Madhav Reddy, C. ..	.. Boath
101 Sri Mahalakshmi, Gaddem ..	.. Razole
102 Sri Mahendranath, P. ..	.. Nagarkurnool
103 Sri Malchooru, Uppala ..	.. Suryapet
104 Sri Malla Reddy ..	.. Sultanabad
105 Sri Mallikarjuna Rao, Gandi ..	.. Chilleacherla
106 Sri Mallikharjuna, Chodi ..	.. Yellavaram
107 Sri Marareddi, Kondur ..	.. Rajampet
108 Sri Mohammed Ismail ..	.. Samalkot
109 Sri Mohammed Kamaluddin Ahmed ..	.. Cherial
110 Sri Munuswamy, Merlapaka ..	.. Gudur
111 Sri Muralidhar Reddy, D. ..	.. Alampur
112 Sri Murti Raju, Ch. S. R. Ch. V. P. ..	.. Pentapadu
113 Sri Mutyala Rao, Vaddi ..	.. Jaggampeta
114 Sri Nadamuni Reddy, Reddivari ..	.. Tirupathi
115 Sri Nagabhushana Rao, Bhandaru ..	.. Warangal
116 Sri Nagaiah, Kanapanthi ..	.. Guntur-I
117 Sri Naganna, K. ..	.. Achampeta
118 Sri Nagireddy, Tarimela ..	.. Putloor
119 Sri Naganatha Rao ..	.. Jukkal
120 Sri Naidu, C. D. ..	.. Chittoor
121 Sri Nanjappa, Kusini ..	.. Palmaner
122 Sri Narasappa, Hindi ..	.. Kalyandrug
123 Sri Narasappa, K. B. ..	.. Pattikonda
124 Sri Narasa Reddy, P. ..	.. Nirmal
125 Sri Narasimha Reddy, Thathireddi ..	.. Jammalamadugu
126 Sri Narayana, K. S. ..	.. Secunderabad
127 Sri Narayana Reddy, Anugu ..	.. Buggaram
128 Sri Narayana Reddy, C. K. ..	.. Pileru
129 Sri Narayana Reddy, K. V. ..	.. Kamalapur
130 Sri Narayana Reddy, Palakolanu ..	.. Mydukur
131 Sri Narayana Reddy, P. ..	.. Vadamalpet
132 Sri Narayanaswamy, Katuri ..	.. Podili
133 Sri Narsimha Ramiah, Rauthu ..	.. Parkhal

(1)	(2)
134 Sri Narsimha Rao, K. L.	.. Yellandu
135 Sri Narsing Rao, Juvvadi	.. Sircilla
136 Sri Narsi Reddy	.. Penukonda
137 Sri Pamideswara Rao, P.	.. Malleswaram
138 Sri Panasaramanna, Palacherla	.. Anaparthi
139 Sri Papi Reddy, Y.	.. Na'lamada
140 Sri Parvatha Reddy, Palla	.. Peddavoora
141 Sri Pattabhi Reddy, C. N.	.. Vepanjeri
142 Sri Peddaiah, Yelmineti	.. Devarkonda
143 Sri Panchalaiah, N.	.. Kodur
144 Sri Panchalaiah, Yelampolli	.. Kavali
145 Sri Pitchaiah, Mande	... Payakaraopeta
146 Sri Pithambara Rao, G. V.	.. Luxettipeta
147 Sri Potharaju, Tammina	.. Vijayawada-North
148 Sri Prasada Rao, Nallamala	.. Khammam
149 Sri Pushpasenam Vurep Mohan Rao, Nellutla.	.. Ghanpur
150 Sri Punnaiah, Kotapalli	.. Ponduru
151 Sri Rajamallu, Kodati	.. Chinur
152 Sri Rajanarasimha, C.	.. Sadasivpet
153 Sri Rajaram, Butti	.. Peddapalli
154 Sri Raja Ram, G.	.. Balkonda
155 Sri Ramachandra Rao, V.	.. Medchal
156 Sri Ramachander Rao, Deshpande	.. Narayankhed
157 Sri Ramachandra Reddy, Arutla.	.. Bhongir
158 Sri Ramachandra Reddy, K.	.. Ramannapet
159 Sri Ramachander Rao, Kalyani	.. Makthal
160 Sri Ramadeva Reddy, M.	.. Pargi
161 Sri Ramagopal Reddy, M.	.. Mydaram
162 Sri Ramaiah Chowdary, Chapalamadugu.	.. Narasaraopet
163 Sri Ramaiah Chowdary, Kovi	.. Nandipad
164 Sri Ramakotaiah, Chennupati	.. Kankipadu
165 Sri Ramakrishna Reddy, K.	.. Hindupur
166 Sri Ramalingam, Goka	.. Jangaon
167 Sri Ramamohana Rao, Motaparthi	.. Dendulur
168 Sri Ram Reddy, M.	.. Mahabubnagar
169 Sri Rama Rao, Ganji	.. Gudivada
170 Sri Rama Rao, V.	.. Chevella
171 Sri Ramaswamy, Arige	.. Vicarabad
172 Sri Ramaswamy Reddy, Ganapa.	.. Peddakurapadu

	(1)	(2)
173	Sri Ramaswamy Reddy, Varanasi	.. Punganur
174	Sri Ramadev, B.	.. High Court
175	Sri Ramulu, Bandari	.. Choppandi
176	Sri Ramulu, Gadipalli	.. Huzurabad
177	Sri Rangadas, K.	.. Kollapur
178	Sri Ranganayakulu, Paitbandla	.. Addanki
179	Sri Ranga Reddy, Anireddy	.. Nagaram
180	Sri Rangaraju, Gokaraju,	.. Undi
181	Sri Ranga Reddy, T.	.. Armoor
182	Sri Rasheed, M. A.	.. Yakutpura
183	Sri Rukma Reddy	.. Kodangal
184	Sri Saidiah, Gajwel	.. Gajwel
185	Sri Sangamnaidu, Palavalasa	.. Vunkuru
186	Sri Sanjeeva Reddy, Anam	.. Atmakur
187	Sri Sanjeeva Reddy, G.	.. Sirpur
188	Sri Santhayya, Kathula	.. Palair
189	Sri Sanyasi Appala Naidu, Kotla	.. Cheepurpalli
190	Sri Sanyasi Naidu, Tadi	.. Gajapathinagaram
191	Sri Sanyasi Naidu, Veesam	.. Elamanchili
192	Sri Sarma, T. K. R.	.. Kurnool
193	Sri Sarveswara Rao, Attuluri	.. Eluru
194	Sri Satyanarayana, Ilapakurthi	.. Chodavaram
195	Sri Satyanarayana, Koratala	.. Repalli
196	Sri Satyanarayana Murthy, Addepalli	.. Palakole
197	Sri Satyanarayana, Parsa	.. Palvancha
198	Sri Satyanarayana Raju ..	.. Kosigi
199	Sri Satyanarayanarao, Nandivada	.. Ramachandrapuram
200	Sri Satyanarayana, Ronanki	.. Tekkali
201	Sri Seethaiah Gupta, K. ..	.. Begum Bazaar
202	Sri Seetharamiah, Dodda ..	.. Madanapalle
203	Sri Seshiah, Pullaguri ..	.. Cuddapah
204	Sri Seshavatharam, Parakala	.. Narsapur
205	Sri Siddiahnaidu, Pasupuleti	.. Sulurpet
206	Sri Singaiah, Sudanagunta	.. Ammanabrolu
207	Sri Singaraiah, Patra ..	.. Yerpedu
208	Sri Sitarama Reddy, H. ..	.. Adoni
209	Sri Som Bhopal ..	.. Atmakur
210	Sri Someswara Rao ..	.. Siddipet
211	Sri Sreeramamurthy, Kancherla	.. Kanithi
212	Sri Sreenivasa Reddy ..	.. Banaswada

(1)	(2)
213 Sri Sri Krishna, Vemulapalli	.. Mangalagiri
214 Sri Srinivasa Reddy, Nandyala	.. Nakrekal
215 Sri Sriramamurthy, Bhattam	.. Vizianagaram
216 Sri Subbaiah, Poola ..	.. Yerragondapalem
217 Sri Subba Rao, Bathina ..	.. Burugupudi
218 Sri Subba Rao, Evuru ..	.. Kuchinapudi
219 Sri Subba Reddy, B. V. ..	.. Koilkuntla
220 Sri Subba Reddy, Mallu ..	.. Nandyal
221 Sri Sultan Salahuddin, Owaisi	.. Pathergatti
222 Sri Suri Dhora, Dippala ..	.. Pachipenta
223 Sri Suryanarayana, Gantlana	.. Ramathirtham
224 Sri Suryanarayana, Kudupudi	.. Ramathirtham
225 Sri Suryanarayana Naidu, Komburu	.. Amalapuram
226 Sri Syamasundara Rao, Padala	.. Achanta
227 Sri Thavitiah, Andhavarapu	.. Srikakulam
228 Sri Thirupathi Rao, Remallu	.. Karapa
229 Sri Vajravelu Chetty, A. P.	.. Kuppam
230 Sri Vasudev Krishnaji Naik	.. Sultan Bazar
231 Sri Vasudevarao, Akkiraju	.. Huzurnagar
232 Sri Vasudeva Reddy, Chada	.. Hasanparthi
233 Sri Veerabhadra Gowd, Y. C.	.. Yemiganur
234 Sri Veerabhadra Rao, Pothula	.. Rajahmundry
235 Sri Veeranna, Kandru	.. Korukonda
236 Sri Veeraraghavarao, Mudragada	.. Prathipadu
237 Sri Veeraraghavulu, Taneti	.. Gopalapuram
238 Sri Vemayya, Swarna	.. Butchireddipalem
239 Sri Vengala Rao, Jalagam	.. Vemsoor
240 Sri Venkata Krishna Reddy, Pulyala	.. Nandikotkur
241 Sri Venkatalakshminarayana, Bolli- neni.	.. Ongole
242 Sri Venkata Ramaiah, Nachu	.. Bhimavaram
243 Sri Venkataramana Reddy, Dirisala	.. Darsi
244 Sri Venkatarao, Nannapaneni	.. Ponnur
245 Sri Venkata Rao, Palla ..	.. Cheyyeru
246 Sri Venkataratnam, Kakani	.. Vuyyur
247 Sri Venkat Reddy ..	.. Kalwakurthi
248 Sri Venkata Reddy, Puli ..	.. Udayagiri
249 Sri Venkata Reddy, Vaddamani	.. Kamalapuram
250 Sri Venkatasiviah, Pulupula	.. Vinukonda
251 Sri Venkataswami, Narahariseti	.. Paruchuru

	(1)	(2)
252	Sri Venkateswara Chowdary, P. ..	Dharmavaram
253	Sri Venkateswarlu, Kotha ..	Gurazala
254	Sri Venkateswarlu, Nooti ..	Martur
255	Sri Venkateswarlu, Galeti ..	Jaggayyapet
256	Sri Venkateswarlu, Pillalamarri ..	Nangidama
257	Sri Venkateswara Rao, Arshanapalli	Narasampet
258	Sri Venkateswararao, Kommineni ..	Bapatla
259	Sri Venkata Surya Subba Raju, Kothapeta Manthena.	
260	Sri Venkayya, Duggineni ..	Madhira
261	Sri Venkureddy, Vemareddy ..	Sarrepalli
262	Sri Vijaya Ranga Rao ..	Metpalli
263	Sri Viswanatha Reddy, Galiveti ..	Lakkireddipalli
264	Sri Visweswara Rao, Vellanki ..	Mylavaram
265	Sri Vithal Rao ..	Adilabad
266	Sri Vithal Reddy ..	Narsapur
267	Sri Yerramuni Reddy, Panyam ..	Proddatur
268	Sri Yesupadham, Revulagadda ..	Chintalapudi

Mr. Temporary Speaker:—Those hon. Members who were not in the House when their names were read out, I request them to go up to the Secretary now, if they are present in the House.

THE FOLLOWING MEMBERS WERE THEN SWORN IN.

Name of the hon. Member.	Constituency.
(1)	(2)
Sri Gouthu Latchanna	Sompeta
Sri Bandari Ramulu	Choppadandi
Sri S.B.P. Pattabhi Rama Rao ..	Pamaru
Sri Kirti Chendra Deo	Ichapuram
Sri T. Anjaiah	Musheerabad
Srimathi S.L. Devi	Andole
Sri Boppana Hanumantha Rao ..	Mudinepalli
Sri Pantham Padmanabham ..	Peddapuram
Sri P. Rajagopala Naidu	Tavanampalle
Sri Kadapa Narasimha Reddy ..	Thamballapalle
Sri N. Amaramadha Reddy ..	Vayalpad
Sri Harinarayan	Nizamabad

Mr. Temporary Speaker.—I take it that all hon. Members present in the House have made and subscribed the oath or affirmation. If there are

Condolence motion
re: Demise of Sri A. Kaleswara Rao, M. L. A.,
former Speaker of the Andhra Pradesh
Legislative Assembly.

any members who have not made and subscribed the oath or affirmation to-day, they may do so tomorrow before the election of the Speaker is proceeded with.

BUSINESS OF THE HOUSE

Mr. Temporary Speaker—At the request of the Leader of the House, the Leader of the Opposition and Sri P. Rajagopala Naidu to convene a meeting this after-noon to express our deep-felt sorrow and condolences to late Sri A. Kaleswara Rao. At 4-00 p.m. this evening when we shall meet here and convey our heart-felt condolences at the demise of Sri A. Kaleswara Rao.

10-35 A.M. The House now stands adjourned till 4-00 P.M.

The House then adjourned to meet again at 4 P. M.

(The House reassembled after Lunch at Four of the Clock)

(*Mr. Temporary Speaker in the Chair*)

CONDOLENCE MOTION

re : Demise of Sri A. Kaleswara Rao, M. L. A.; former Speaker of the Andhra Pradesh Legislative Assembly.

Mr. Temporary Speaker:—I would request the hon. Leader of the House to move the Condolence Motion.

*The Chief Minister (Sri N. Sanjiva Reddy):—Sir, I beg to move the following Motion:

“That this House places on record its deep sense of sorrow at the demise of Sri A. Kaleswara Rao, former Speaker, Andhra Pradesh Legislative Assembly, and conveys its deep sense of sympathy to the members of the bereaved family.”

Mr. Temporary Speaker:—Motion moved.

శ్రీ యస్. సంజీవరెడ్డి:—అధ్యక్షా, శ్రీ కాశ్యపరావుగారు ఆంధ్ర దేశంలో అందరకూ పిరపరిచితులు. ఆంధ్రదేశంలోనేగాక భారతదేశంలోని అగ్రనాయకులలో ఒకరని అనిపించుకొన్నారు. ఈ సభలోనున్నటువంటి వారిలో చాలామంది పుట్టక పూర్వమే వారు పెద్ద రాజకీయ నాయకులుగా, కాంగ్రెసు నాయకులుగా పుండే దేశనేవ చేశారు. నిండు ఆయుష్యు కలిగి వుండి, ఎంతో గౌరవముతో వారు స్వీకృత పదవి నిర్వహించి ఆంధ్రదేశ ప్రజల అభిమానాన్ని చూరగొన్నారు. వారు 1881 వ సంవత్సరములో జన్మించి 1905 వ సంవత్సరములో కాంగ్రెసులో చేరి 55 సంవత్సరములు కాంగ్రెసు వారిగా, మహాత్మా గాంధీగారి నాయకత్వాన ప్రారంభమైన అనేక ఉద్యమములలో పాల్గొని అనేక సార్లు జైలులో వుండి తమ పూర్తి కాలం దేశానికి సేవ చేసిన మహా నాయకులని చెప్పటం మన ఆంధ్రదేశానికే గర్వ కారణం. మనదేశంలో ప్రకాశంగారు, పట్టాభిగారు, నాగేశ్వరరావు వంతులుగారు, కొండా వెంకటప్పయ్యగారు,

కాశేశ్వరరావుగారు చరిత్ర పురుషులు. అటువంటి మొదటితరం వ్యక్తులు, ఎంతో దేశసేవ చేసి మన ప్రజలకు ధైర్యోత్సాహాలు కలుగ చేసిన వ్యక్తులు అస్తమించారనే చెప్పవచ్చును. అటువంటివారిని తరువాత తరంలో పున్న మనమందరం జ్ఞాపకం వుంచుకోవటం చాలా అవసరం. కాశేశ్వరరావుగారు ఈ శాసనసభకు గడచిన అయిదు సంవత్సరములు అధ్యక్షులుగా వుండి శాసన సభ్యులందరినీ సరైన మార్గంలో, ఉచితమైన పద్ధతిలో నడిపారు. అటువంటి మహానాయకుని అధ్యక్షత క్రింద వుండే మహాభాగ్యం మనకు అబ్బింది. ఈ పర్యాయం పోటీ చేయకూడదని మొదట అనుకొన్నప్పటికీ చివరకు పోటీ చేయటానికి నిర్ణయించుకొని ఎన్నికలలో అహోరాత్రులు పనిచేసి చివరకు ఎన్నికల ఫలితం తెలియకముందే వారు చనిపోవటం చాల విచారకరము. వారు పెద్ద వయస్సులో వుండీకూడా ఎన్నో కోర్కెలను సాధించారు. చివరకు వారు విశాలాంధ్రను కూడ సాధించి విశాలాంధ్ర ప్రభువు శాసనసభకు అధ్యక్షులుగా వుండి వారి కోర్కెను ఫలింప చేసుకొన్నారు. అలాంటి ధన్యజీవి, మహా పురుషుడు మన మధ్య లేకపోవటం, ఈ సమావేశంలో లేకపోవటం విచారకరం. వారి ఆత్మకు శాంతి కలుగుగాక అని ప్రార్థించటం కంటే మనం చేయగలిగింది ఏమీలేదు. రెండు మూడు నెలలకు పూర్వం వారు నన్ను ఢిల్లీలో కలుసుకొన్నప్పుడు నాతో మాట్లాడుతూ వారు తమ జీవితంలో గౌరవం పొందానని ప్రభుత్వం తనకు 'పద్మభూషణ్' బిరుదు ఇవ్వటం తనకు గర్వ కారణంగా వుందని, పలుమారులు చెప్పారు. వారు తమ కోర్కెలన్నిటినీ తీర్చుకొని తమ పూర్తి జీవితం అనుభవించి చివరిదశలో మనలను వదలి వెళ్లిపోయారు. వారు ధన్యజీవి. వారి ఆశయాలలో, ఆదర్శాలలో మనమందరం నడవగలిగితే వారి ఆత్మ సంతోషిస్తుందని నేను భావిస్తున్నాను. వారి ఆత్మకు భగవంతుడు శాంతి కలుగ చేయగాక అని ప్రార్థిస్తూ ఈ సంతాప తీర్మానమును నేను ప్రవేశ పెడుతున్నాను. దీనిని గౌరవసభ్యులందరు అంగీకరించ వలసిందిగా కోరుతున్నాను.

* శ్రీ పి. సుందరయ్య (గన్నవరం):—అధ్యక్షా, శ్రీ కాశేశ్వరరావుగారు మన శాసనసభకు అధ్యక్షులుగానే కాకుండా ముఖ్యమంత్రిగారు చెప్పినట్లు 55 సంవత్సరములకు పైగా ఆంధ్రప్రజా జీవితంలో ప్రధాన పాత్ర వహించి చిరస్మరణీయులయ్యారు. 1905, 1906 సంవత్సరములనుండి స్వతంత్ర ఉద్యమములతోనూ, కాంగ్రెసు ఉద్యమములతోనూ పాల్గొని ఆంధ్రదేశంలో జాతీయ వికాసానికి పునాదిపెసిన మహాపురుషులలో ఒకరు అయ్యారు. వారు తమ 82 వ సంవత్సరములో దివంగతులయ్యారు. వారి జీవిత చరిత్ర మనందరకూ తెలిసినదే. అచెప్పుతూ మనకు జ్ఞాపకం వుండేదే. వారు జాతీయ ఉద్యమాన్ని, ప్రజాఉద్యమాన్ని పవిత్రంగా ముందుకు తీసుకురావటానికి కృషి చేశారో అదేవిధంగా విశాలాంధ్రకోసం కృషి చేసి దానిని సాధించి ఎంతో శ్రద్ధతో శాసనసభా వ్యవహారాలలో పాల్గొని ఎంతో ఆసక్తి చూపిన విషయం మనందరకూ గుర్తులో వుంటుంది. వారు వయోవృద్ధులయినప్పటికీ ఆ వయస్సులో కూడ ప్రజల కొరకు వివిధ దేశాలలోని జాతీయ ఉద్యమాల

re: Demise of Sri A. Kaleswara Rao, M. L. A.,
former Speaker of the Andhra Pradesh
Legislative Assembly.

గురించి, శాస్త్ర విజ్ఞానము గురించి ఎన్నో పుస్తకములను వ్రాశారు. వారు చనిపోయేముందు కూడ వారు వ్రాసిన పుస్తకములు వారి ఆదర్శములను తెలియజేస్తున్నాయి.

ఇక మూడవ విషయం—వారు 82 ఏళ్ళ వృద్ధులు అయినప్పటికి కూడా శాసనసభా కార్యక్రమాన్ని నిర్వహించడంలో, ఒక అరగంటో, గంటో తప్ప, మిగిలిన 4, 5 గంటలుకూడా ఇక్కడే కూర్చొని సభా కార్యక్రమాలన్నింటినీ, చాలా శ్రద్ధగా చూస్తూ అనేక చర్చనీయాంశాలు, అనేక, వివాదాంశాలు వచ్చినప్పుడు, వాటిని లోతుగా పరిశీలించి నిర్ణయాలు ఇస్తూ వుండేవారు, అంత వయస్సు వచ్చినప్పటికి కూడా, తనయొక్క విద్యుక్త ధర్మాన్ని పట్టుదలతో, దీక్షతో నిర్వహిస్తూ, మనకందరికీ, ముఖ్యంగా యువకులకు, తమ విద్యుక్త ధర్మాన్ని పరీతిగా పట్టుదలతో, నిర్వహించవలసి యుంటుందో, అది వారు చూపించారు. అటువంటివారు ఈరోజు మన మధ్యన లేకపోయినారు. ఎన్నికలు జరుగుతున్నప్పుడు, వోట్లను లెక్కపెడుతున్నప్పుడు వారు దివంగతులైనారు. వారియొక్క ఉజ్వల జీవితము మన ఆంధ్ర ప్రజానీకానికంతా కూడా, ముఖ్యంగా ఆంధ్ర యువకులకంతా కూడా మార్గదర్శకంగా ఉండి, వారు ఇంకా నెరవేర్చలేనటువంటి అనేక మైనటువంటి వాటిని సాధించడానికి మనమంతా కృషిచేయాలని కోరుతూ, వారి కుటుంబానికి సానుభూతి తెలియజేస్తూ, ముఖ్యమంత్రిగారు ప్రతిపాదించిన తీర్మానాన్ని మాపార్టీ తరపున మా ప్రభుత్వం తరపున బలపరస్తున్నాను.

(శ్రీ డి. సంజీవయ్య (కోడుమూరు):—సభాధ్యక్షా, సభానాయకులు ప్రవేశ పెట్టినటువంటి తీర్మానాన్ని నేను బలపరుస్తున్నాను. పూజ్యులు, కీర్తి శేషులు, కాకేశ్వరరావుగారు దేశానికి సేవచేసినటువంటివారు. వారిని గురించి నేను మళ్ళీ ఈనాడు పునశ్చరణ చేయవలసినటువంటి అగత్యంలేదు. వారు దేశ స్వాతంత్ర్యంకోసం అఖండమైన త్యాగాలు చేసినటువంటి అగ్రగణ్యులు, పెద్దలు. వారు కేవలం స్వరాజ్య సంప్రాప్తికోసమే కాకుండా, స్వరాజ్యం కోసం, ముఖ్యంగా విశాలాంధ్రకోసం, చాలా పట్టుదలతో కృషిచేసినటువంటి వారు. వారు విశాలాంధ్ర ఉద్యమ నిర్మాత లేదా సితామహా అనేటువంటి పేరు పొందినటువంటివారు. అంతేకాదు, ప్రథమ ఆంధ్రప్రదేశ్ శాసనసభ అధ్యక్షులుగా రావడం, వారి అధ్వర్యంక్రింద గడచిన 5, 6 సంవత్సరములుగా జరిగినటువంటి కార్యక్రమం కూడా గణనీయమైనటువంటిది. కేవలం రాజకీయంగానే కాకుండా, అనేక విధాలుగా కూడా వివిధ రంగాలలో కూడా వారు చేసినటువంటి కృషి ప్రశంసనీయము, గమనార్హము, అంతేకాకుండా అనుసరణీయము, సంఘ సంస్కర్తగా వారు చేసినటువంటి సేవ చిరస్మరణీయము. స్త్రీల హక్కులు, బహు భార్యా నిషేధ చట్టము, వరకట్న నిషేధ చట్టము మొదలైనటువంటివి ఎన్నో ఏర్పాటు చేయడానికి, వాటిని అమలులోకి తీసుకొని రావడానికి వారు చేసినటువంటి కృషి ఈనాటికి మరుపు రానటువంటిది.

అంతేకాదు, సాహిత్యములోను, గ్రంథరచనలోను వారు చూపినటువంటి ఆసక్తి అద్వితీయమైనటువంటిది. చివరిదశలో కూడా, వారు అనేక గ్రంథాలు పరిశోధించి, అనేక విషయాలు పరిశీలించి భావి సంతతికోసం గ్రంథాలు ప్రాయడంలోనే వారు కాలము గడిపినారు. అంతేకాదు, హరిజనోద్ధరణ విషయంలో కూడా వారు చేసినటువంటి సేవ నిజంగా మనమందరము ఇప్పుడే కాకుండా ముందు కాలములో కూడా చెప్పుకోవలసినటువంటి విషయము. అందుకనే భారత ప్రభుత్వంవారు వారికి పద్మభూషణ అనుభిరుదమును ఇచ్చి సన్మానించారు. ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయంవారు కూడా doctorate ఇచ్చి వారిని సన్మానించారు. అటువంటి గొప్పవారు మన ఆంధ్ర దేశానికి కాకుండా, భారత దేశానికి లేకుండా పోవడం అంటే అది ఒక తీరని లోటు కలిగించిందనే నేను భావిస్తున్నాను. అలోటును భర్తీ చేయడం సాధ్యం అయినటువంటిది కాదు. అయితే ఒకటిమాత్రం మనం మన విద్యుక్త ధర్మంగా చేయవలసి యుంటుందని నేను భావిస్తున్నాను. వారు ఏ కార్యక్రమాల కోసం అయితే పాటుపడినారో, ఎటువంటి అద్వితీయమైనటువంటి కృషి చేసినారో, అటువంటి కృషి చేయడానికి, వారి ధ్యేయాలు మన ధ్యేయాలుగా ఎంచుకొని వారి అడుగుజాడలలో మనము నడవడానికి ప్రయత్నిస్తే, నిజంగా వారికి ఆత్మశాంతి కలుగుతుందని నేను భావిస్తున్నాను. ఆరకంగా వారికి ఆత్మశాంతి కలగడానికి నేను ప్రయత్నిస్తాను, మిగతా మిత్రులు కూడా ప్రయత్నం చేయగలరని నమ్ముతున్నాను. వారికి ఆత్మశాంతి కలుగుగాక యని ప్రార్థిస్తూ, వారి కుటుంబమునకు సానుభూతి తెలిపేటటువంటి ఈ తీర్మానంతో నేను సంపూర్ణంగా ఏకీభవిస్తున్నాను.

*శ్రీ జి. లచ్చన్న (సోంపేట):-అధ్యక్షా, సభానాయకులు ప్రవేశపెట్టిన ఈ తీర్మానంతో నేను పూర్తిగా ఏకీభవిస్తున్నాను. కాశీశ్వరరావుగారు మన ఆంధ్ర జాతీయ నాయకులలో అగ్రశ్రేణికి చెందినటువంటి మహానాయకులు. వారు దేశ స్వాతంత్ర్యము గురించి ఎంతటి ఆశ్రుత, పట్టుదల చూపుతూ వచ్చారో, ఆంధ్ర ఉద్యమంలో కూడా అంతటి ప్రాధాన్యత చూపుతూ వచ్చారు. భారతదేశ స్వాతంత్ర్యంతోపాటు స్వరాష్ట్రం కావాలని ప్రత్యేకమైనటువంటి కృషి చేసినటువంటి ప్రముఖమైన పెద్దలలోనివారు ఒకరు అనే విషయము అందరికీ తెలిసినటువంటిదే. ఆంధ్ర జాతీయ ఉద్యమాన్ని భారత జాతీయ ఉద్యమాన్ని సరిసమానమైనటువంటి దృక్పథంలో పెట్టుకొని, ఏ సమస్య వచ్చినా, ఇది ఆంధ్ర రాష్ట్రానికి వర్తిస్తుందా, ఇది ఆంధ్రుల అభివృద్ధి ఎంతవరకు దారితీస్తుంది అనే దృక్పథం పెట్టుకొని, ఒక ప్రక్క జాతీయ స్వాతంత్ర్యాన్ని మరొకప్రక్క ఆంధ్ర జాతి అభివృద్ధినికూడా దృష్టిలో పెట్టుకుంటూ వచ్చినటువంటి పెద్దలువారు. వారు మిగతా రంగాలలో చేసినటువంటి సేవ ఆంధ్రులందరికీ తెలిసినదే. వారు వృద్ధులైనప్పటికినీ, యువకులను ప్రోత్సహిస్తూ, యువకుల ఆలోచనలలో ఆశ్రుతా, పట్టుదల చూపిస్తూ ఉండేవారు. వారు వయస్సులో వృద్ధులైనా, ఆలోచనలో యువకులుగానే ఉంటూ, క్రమశిక్షణ, కార్యదక్షత ఇట్లాంటివాటిలో యువకులను

re: Demise of Sri A. Kaleswara Rao, M. L. A.,
former Speaker of the Andhra Pradesh
Legislative Assembly.

ప్రోత్సహిస్తూ ఉండేవారు. తనయొక్క జీవితకాలమంతయు దేశ సేవకు, ఆంధ్ర జాతియొక్క అభివృద్ధికి వినియోగించి, అంత్యకాలములోకూడా వాటిసే స్మరించుకొంటూ తన జీవితమును ధన్యము చేసుకొన్నారు. వారు ఆంధ్ర దేశములలో ఉన్న అగ్రనాయకుల శ్రేణికి చెందినటువంటివారు. వారు ఈనాడు ఎన్నికలలో నిలబడి, విజయము సాధించి, తన విజయము తాను వినకుండానే పోయి, మన ఈ నూతన శాసనసభా సమావేశము జరుపు సందర్భములో ఒక తీరని వెలితి కలిగించినారు. దేశములో ఒక ప్రముఖమైనటువంటి దేశభక్తుని మనము కోల్పోయినాము. వారు గొప్ప విజ్ఞానవంతులేగాక, ఎన్నో సాంఘిక సంస్కరణలు, ఉద్యమాలలో ప్రత్యేకమైనటువంటి శ్రద్ధ, అభిలాష కలిగినటువంటి పెద్దలు, అటువంటివారిని మనము ఈనాడు కోల్పోయినాము, అది మనకు తీరని కొరత, వారి ఆత్మకు భగవంతుడు శాంతి ప్రసాదిస్తాడని సంపూర్ణంగా విశ్వసిస్తూ వారి కుటుంబానికి మా స్వతంత్రపార్టీ తరపున మా హృదయపూర్వకమైన సానుభూతిని అందజేస్తూ సభా నాయకుడు ప్రవేశపెట్టిన ఈ తీర్మానాన్ని బలపరుస్తూ సెలవుతీసుకుంటున్నాను.

శ్రీ తెన్నేటి విశ్వనాథం (మాడుగుల):-అధ్యక్షా, సభ నాయకుడు ప్రవేశ పెట్టిన తీర్మానాన్ని నేను హృదయపూర్వకముగా బలపరుస్తున్నాను. శ్రీ కాళేశ్వరరావుగారిని గురించి నాకన్నా ముందు మాట్లాడినవారు అన్ని విషయములు చెప్పిఉన్నారు. అవన్నీకూడా నిజమైనటువంటివని మరొకమారు నేను బలపరచడంతప్ప ప్రత్యేకంగా చెప్పగలిగినదేమీలేదు. శ్రీ సంజీవరెడ్డిగారు చెప్పిన విధంగా కాళేశ్వరరావుగారు ధన్యజీవి. బాగా పండిన పండు రాలిన మోస్తరుగా రిపి ఏళ్లు తన జీవితము యావత్తూ దేశ అభివృద్ధికై ఆయన ధారపోసి ప్రాణము వదలినటువంటి ధన్యజీవి. అటువంటి వారి విషయం ఈ కొత్త సభ ఏర్పాటు ప్రారంభములోనే వారిని తలచుకోవడం కూడా మనయొక్క అదృష్టం. చిన్నప్పడు విద్యార్థి దశలో ఉన్నప్పడు కాళేశ్వరరావుగారి ప్రతిభ అంతకూడా మామీద ఉంటూ ఉండేది. అటువంటి గొప్ప నాయకులు గురించి నేను చెప్ప గలిగిన భాగ్యము కలిగినదని సంతోషించుచూ నా శ్రద్ధాంజలిని అర్పిస్తూ సెలవు తీసుకొంటున్నాను.

—: منسٹر فار بلڈنگس، کمیونیکیشنس (شری میں احمد علی خان) :
جناب صدر — انتخابات کی گرما گرمی میں ایک بہت بڑا صدمہ آندھرا پردیش کو
ہوا ہے اور وہ ہمارے بزرگ شری کالیشور راؤ کے انتقال کا صدمہ تھا جو
آندھرا پردیش کے پورے علاقے میں محسوس کیا گیا ۔ اُن کی قابلیت اور
اسپیکر کی حیثیت سے اُن کی جو کارگزاری رہی وہ تمام ہندوستان اور پوری ریاستوں
میں ایک نمایاں مقام رکھتی ہے ۔ اس لحاظ سے ہم نے ایک بہترین سیاستدان
کو ہی نہیں بلکہ ایک بہترین خطیب مقلد کو کھودیا ۔ اس کے ساتھ ہی وہ
ایک پرانے قومی خدمت گزار اور مہا ہما گاندھی کے پرانے رفیق تھے۔ وہ قومی

تحریکات اور آزادی کی تحریکات میں قربانیاں دینے والے قائد تھے اور جن پر سارے آندھرا پردیش کو فخر اور ناز تھا۔ جب آزادی کے بعد ہندوستان میں ری آرگنائزیشن کا مسئلہ پیدا ہوا تو انہوں نے وشال آندھرا کے ایک بڑے ہیرو کی حیثیت سے اسکے قیام کے لئے زبردست کوشش کی اور اوسکی واجیت کو ثابت کرنے کے لئے انہوں نے نہ صرف آندھرا پردیش میں۔ تلنگانے میں بلکہ ہمارے اسٹیٹ کے سرحدی علاقوں میں بھی یہ اسپرٹ پیدا کردی کہ جتنے بھی تلگو علاقے ہیں وہ برسوں کے بعد ایک جگہ متحد ہو جائیں۔ اور یہ اوسی کے ثمرات ہیں جو آج ہم دیکھ رہے ہیں۔ اس کے ساتھ ساتھ جب وہ حیدرآباد میں اس سلسلہ میں کئی مرتبہ آئے تو انہوں نے لوگوں سے یہ بھی کہا کہ آندھرا پردیش ایک تلگو ریاست ہونے کے باوجود اردو کے تحفظ کے لئے وہ ضرور کوشش کریں گے۔ چنانچہ اس تعلق سے انہوں نے کمیشن کے سامنے رپورٹ کیا اور بعد میں اپنی عملی زندگی میں بھی وشال آندھرا کے قیام کے بعد اس سلسلہ میں اپنی حد تک پوری کوشش کرتے رہے۔ چنانچہ اونکی یادگار تلگو اینڈ اردو اکیڈمی آف ہسٹری اینڈ سائنس ہے۔ یہ ایک کنسٹرکٹیو ادارہ ہے جو انہوں نے قائم کیا ہے۔

ان چند الفاظ کے ساتھ میں یہ عرض کرونگا کہ قائد ایوان نے جو تحریک تعزیت پیش کی ہے اوسکی تائید کرتا ہوں اور دعا کرتا ہوں کہ اون کی آتما کو شانتی نصیب ہو اور اون کے خاندان کو صبر نصیب ہو۔ اون کی خدمت میں میں بھی اظہار عقیدت پیش کرتا ہوں۔

**Srimathi Roda Mistry: (Jubilee Hills).—*Mr. Speaker, Sir, it is with a heavy heart that I say these few words. We, the women members of the House knew unbound sympathy from Sri Kaleswara Rao. There was not a problem, big or small, that we did not rush to him with and he always dealt with them with the utmost sympathy. His vision, and thinking endeared him to all of us. I don't think more words could be found to show my feelings for his loss. It will always be felt in our hearts.

శ్రీ యమ్. ఆర్. అప్పారావు (ఎక్స్ నైట్, మధ్యపాన నిషేధశాఖలమంత్రి):— అధ్యక్షా, సభానాయకులు ప్రవేశపెట్టిన తీర్మానాన్ని నేను పూర్తిగా బలపరుస్తున్నాను. కాళేశ్వరరావుగారు నాచిన్నతనం నుంచి తెలుసు. వారు విజయవాడ వాస్తవ్యులైనందున బాగా పరిచయం కలదు. వారితో సన్నిహిత సంబంధం—వారు మేము కలిసి ఆంధ్రమహాసభ తరపున మొరారాం యిచ్చి నప్పుడు కలిగింది. బెజవాడలో కాలేజీ పెట్టినప్పుడు, ఇంకా అక్కడ అనేక విషయాలలో వారు మేము కలిసి పనిచేయడం జరిగింది. యువకులందరం వారి జీవితాన్ని ఆదర్శప్రాయంగా తీసుకొని వారి అడుగుజాడల్లో నడుస్తూ వచ్చాము. వారు రాజకీయంగా, సాంఘికంగా, సారస్వతంగా అన్ని విషయాలలో

re: Demise of Sri A. Kaleswara Rao, M. L. A.
former Speaker of the Andhra Pradesh
Legislative Assembly.

ముందుకువచ్చి ముఖ్యంగా కృష్ణాజిల్లాలో యువకులందరికీ ఆదర్శప్రాయంగా ఉండేవారు. ఈమధ్య వారు ఉరుదూ అకాడమీ మొదలైనవి స్థాపించి నన్ను కూడ మెంబరుగా ఉండమన్నారు. నేను ఇంగ్లీషులో వ్రాసిన "Socialist Economies" అనే పుస్తకం చూసి తెలుగులో వ్రాయమని కోరారు. అవిధంగా వారు నాయందు అభిమానం కలిగి యువకులందరికీ మార్గదర్శకులుగా ఉండే వారు. అటువంటివారు పోవటం, అందులో ఎలక్షన్లు అయిన మరునాడే చనిపోవటం ముఖ్యంగా కృష్ణాజిల్లాకు లోటుకలిగిందని విచారపడుతున్నాను. వారి ఆత్మకు భగవంతుడు శాంతిని చేకూర్చుగాకయని ప్రార్థిస్తున్నాను.

*శ్రీ బి. శ్రీరామమూర్తి (విజయనగరం):—అధ్యక్షా, పూజ్యులు, పెద్దలు, గురుతులులు, కురువృద్ధులు అయిన కాళేశ్వరరావుగారి ఆకస్మిక మరణానికి ఆంధ్రావని కన్నీరు కార్చింది. ఆంధ్రదేశం శోకించింది. ఆంధ్ర ఆకాశం నుంచి ఒక ఉజ్వలతార రాలిపోయింది. రాజకీయ నాయకుడుగా, సంఘ సంస్కర్తగా, గ్రంథకర్తగా, ఆంధ్రదేశ చరిత్రలో వారు అద్వితీయస్థానం పీనుకొన్నారు. కాళేశ్వరరావుగారు కేవలం వ్యక్తిమాత్రమే కాదు. వారొక సంస్థ. వారు నడిపించని ఉద్యమంలేదు, నిర్వహించని కార్యక్రమంలేదు, ప్రవేశించని కార్యరంగం లేదు. అటు విద్యాఉద్యమం నుంచి యిటు జాతీయ ఉద్యమంవరకు, అదేరకంగా సంఘసంస్కరణ ఉద్యమంనుంచి సాహిత్య ఉద్యమం వరకు వైజ్ఞానిక ఉద్యమంనుంచి ఆంధ్రోద్యమంవరకు ప్రతిఉద్యమంలోను పాల్గొని పనిచేశారు. వారిది చాల సున్నితమైన మనస్సు, పదునైన నాలిక, తీక్షణమైన మేధస్సు. వారు ఈ సభాపతిగా ఉన్నకాలములో యిక్కడ కార్యక్రమములు చాల సమర్థవంతంగా, కడు చాకచక్యంతో నిర్వహించారు. సభాపతిగా వారికి వారెసాటి. వారు చూపిన ప్రతిభాసామర్థ్యం అద్వితీయమైనది, అసమానమైనది, నిరుపమానమైనది. వారు హాసులో కూర్చున్నప్పుడు ఏకార్యక్రమాన్ని చాల సుకువుగా, సూక్ష్మంగా, అతి చిక్కు సమస్యలను కూడ తేలికగా విడదీస్తూ వచ్చేవారు. హాయిగా, కమ్మగా నవ్వుతూ నవ్విస్తూ కార్యక్రమాలను నిర్వహిస్తూ వచ్చారు. ఏదైనా సందర్భంలో వ్యవహారం బిగిసిపోతే, నిర్ణయం తీసుకుంటే మార్పుటం కష్టమని ఉక్కుతునకలా నిలబడుతుండేవారు, మనకన్న హెచ్చుగా వారు పరి పరి విధాల ఆలోచించేవారు. వారిది ఒకటే దృష్టి—అందరికీ న్యాయం చేకూర్చాలి, అవకాశం కల్పించాలి—అనేది. ఉన్నతమైన పార్లమెంటరీ, ప్రజాస్వామ్య సంప్రదాయాలను నెలకొల్పాలనే ఆశయంతో, నిబ్బరమైన హృదయంతో, విశాలమనస్తత్వంతో వారు సర్వవిధాలా కృషిచేశారు. వారి ఆత్మకు అన్నివిధాల శాంతి కలుగుగాకయని నేనుకూడ భగవంతుని ప్రార్థిస్తూ సభానాయకులు ప్రవేశ పెట్టిన తీర్మానాన్ని బలపరుస్తున్నాను.

*శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య (నత్తెనపల్లి):—అధ్యక్షా, సభా నాయకులు ప్రవేశ పెట్టిన తీర్మానాన్ని చాల భేదముతో బలపరచవలసివస్తోంది. ఎందువలననీ ప్రధానంగా ఆంధ్రుల చరిత్రయే తన జీవితంగా, కలిగియున్న

కాళేశ్వరరావు పంతులుగారి జీవితం హైదరాబాదులో ఆంధ్ర విజ్ఞాన సర్వస్వంతో ప్రారంభమై, విశాలాంధ్ర నిర్మాణంతో ఆయన అధ్యక్షతన ఆంధ్రప్రదేశ్ శాసన సభ ప్రాతిపదికగా నడవటం — ఆయన జీవిత ప్రయాణమొక్క చరమదశ అయింది. అట్లాంటివారు చాల అరుదుగా దొరుకుతారు. సోషలిస్టు మనో భావాలతో 1930 సం॥లో హెచ్. డి. కోల్ వ్రాసిన పుస్తకాలు తెప్పించి వరుసగా ఆంధ్ర యువకులకు పాఠముగా చెప్పారు. శాసనసభా జీవితంలో నిరంతరంగా ఉన్న సమస్యలు క్రోడీకరించి అందరికీ అందజేయటానికి ప్రయత్నించారు. పుస్తకాలు వ్రాయటంలో జీవితంలో చివరి నిమిషం వరకు కృషి చేశారు. ఇంకా అచ్చుకాకుండా వారివి చాలా పుస్తకాలు మిగిలిపోయి యున్నవి. ఆయన “ఆత్మకథ”గా వ్రాసిన ‘నవ్యాంధ్రము’ అనే పుస్తకం యింకా కొంత అచ్చు కావలసియున్నది. అంతేకాదు, వివిధ దేశాల రాజకీయ ఉద్యమాల గురించి — టర్కీ, ఈజిప్ట్, ఫ్రాన్స్, అమెరికా, చైనా, — మొదలైన దేశాల చరిత్రలు తెలుగులో వ్రాశారు.

ముఖ్యంగా వారు ఈ శాసన సభకు అధ్యక్షులుగా ఉన్నప్పుడు ఉన్నత మైనటువంటి సాంప్రదాయాలు సృష్టించటానికి అపారమైన కృషిచేశారు. నా అనుభవంలో నలుగు రయిదుగురు శాసనసభా అధ్యక్షులు తెలుసు, కాళేశ్వర రావుగారు చాల ఉన్నతమైన సాంప్రదాయాలను ప్రవేశ పెట్టినారు. చాటిని యింకా మనం ఉన్నతమైన స్థాయికి తీసుకు పోవలసియున్నది. వారి జీవితాశయం ఆంధ్రోద్యమం, ఆంధ్రభాషలో ప్రభుత్వ పరిపాలన, ఆంధ్రదేశం సర్వతోముఖంగా అభివృద్ధి చెందటం. అందువల్ల శాసనసభలో తెలుగులో కార్యక్రమం జరగాలని కృషి చేశారు. తెలుగు అధికార భాష కావాలనే ఆయన ఆశయం పూర్తి కాకుండానే వెళ్లిపోయారు. అది మనమందరం పూర్తిచేయవలసిన అవసరం ఉన్నది.

ఆయనకు 82 సం॥లు వయస్సు వచ్చినప్పటికీ జీవిత పర్యంతం విద్యార్థిగానే యుండి రాత్రిం బవళ్లు పుస్తకాలు చదివి, చరిత్రలు పరిశోధన చేసి వ్రాస్తుండేవారు. అది మనం ప్రత్యేకంగా నేర్చుకోవాలి. జీవితంలో మచ్చ లేని మనిషి. త్యాగము, సేవ, ఎంతవరకు చేయగలమా అని నిరంతరం కృషి చేస్తూ ఆ విధంగా వారు రాలిపోయారు. మనమందరం అటువంటివారి ఉన్న తాళయాలకు నిలబడి కృషిచేయాలి. వారికి నాహృదయపూర్వక శ్రద్ధాంజలిని ఘటస్తూ, ముఖ్యమంత్రిగారు ప్రవేశపెట్టిన తీర్మానంతో పీఠవిస్తున్నాను.

*శ్రీ డి. అయ్యపురెడ్డి (పిడుచూర్):— అధ్యక్షా, గాంధీయుగధర్మాన్ని అనుసరించి జన్మించిన మహాన్నత వ్యక్తులలో కాళేశ్వరరావుగారు ఒకరు. మా అదృష్టపుణ్యమున గాంధీయుగములో పుట్టి, మహాన్నత పురుషులైన ప్రకాశంపంతులుగారు, కళా వెంకట్రావుగారు, కాళేశ్వరరావుగారు మొదలగు వారితో పూర్వదశలో అయినా, మాకు పరిచయ భాగ్యము కలిగింది. ఇక

re: Demise of Sri A. Kaleswara Rao, M. L. A.,
former Speaker of the Andhra Pradesh
Legislative Assembly.

గాంధీయుగము అంతరిస్తుందేమోనని మేము భయపడటానికి కారణము ఇటువంటి మహాత్తరమైన పురుషులు ఒక్కొక్కరే అంతరించటమే. అలాంటి మహోన్నతపురుషులు తిరిగి ఉద్భవిస్తారో లేదో ననే సందేహము కూడ కలుగుతున్నది.

కాశేశ్వరరావుగారిని గురించి మిత్రులు చాలా మంది చెప్పారు. శాసనసభాపతిగా వారు రాణించినట్లు వేరే వారు ఎవరూ రాణించటానికి పీలుండదు. వారు తమ వ్యక్తిత్వముయొక్క మహోన్నతి చేత యీ శాసనసభలోని సభ్యులను శాసించాడుగాని, కేవలం రూల్సును బట్టి శాసనసభ కార్యక్రమాలను జరపాలనే పద్ధతిలో మాత్రం వ్యవహారాలు జరపలేదు. అంటే వారు రూల్సుకు వ్యతిరేకమని కాదు. తమ వ్యక్తిత్వములోని మహోన్నతిచేత వారు ఏ తీర్పు ఇచ్చినప్పటికీ, దానికి విరుద్ధంగా చెప్పేవారు ఎవరూ లేరు. ప్రతిపక్షనాయకులు శ్రీ సుందరయ్యగారు ఎటువంటి క్లిష్ట సమస్యలను తెచ్చి వారి ముందు పెట్టి, తీవ్రంగా వాదించినప్పటికీ, కాశేశ్వరరావుగారు తమకు తోచిన తీర్పు ఇచ్చి చిరునవ్వు నవ్వేటప్పటికీ, శ్రీ సుందరయ్యగారు మంత్రముగ్ధ భుజంగమువలె కూర్చోనేవారు. అలాంటి “యునీక్ ఆనర్” వారిది. ఇక ఏ స్పీకర్ కు అలా జరగబోదు; జరుపుకోలేరు కూడ. ఏ సమయంలో కూడా—వారి మేధస్సు చురుకుగా పనిచేయకుండా ఉండేదికాదు. వారి మేధస్సు చాలా తీవ్రంగా పని చేసేది; చాలా చురుకుగా, ఉత్సాహంగా పని చేసేది; చాలా మందిని ఆశ్చర్య పరిచేది. ఈమారు కూడ వారు శాసనసభాధ్యక్షులై, తమ వ్యక్తిత్వముయొక్క మహోన్నతిచేత యీ శాసనసభను దిగ్విజయముగా సాగించగలడు అని అనుకొన్నాము. వారు ఢిల్లీలో కూడ స్టేట్ మెంట్ ఇచ్చారు. కాని, దురదృష్టవశాత్తు, ఎన్నికలు పూర్తికాకముందే, వారు అకస్మికంగా పరమపదించటం చాలా విచారకరము. వారు ఇటీవల వ్రాసిన “నవ్యాంధ్ర - నా జీవితం” గ్రంథం చిరస్థాయిగా నిలవగలదు. శాసనసభ్యులందరూ, చాలాసార్లు చదివి, మననం చేయతగినటువంటి ఉత్తమ గ్రంథం అది. అలాంటి మహోన్నత వ్యక్తి అయిన శ్రీ కాశేశ్వరరావుగారిని కోల్పోయిన ఆంధ్రదేశం కళావిహీనం అయినది. వారి కుటుంబానికి నా సానుభూతి తెలియజేస్తూ, ముఖ్యమంత్రిగారు ప్రవేశపెట్టిన శీర్షానానికి నాయొక్క ఆమోదాన్ని తెలియజేస్తున్నాను.

*Sri T. V. Raghayulu (Gopalapuram):—Mr. Speaker, Sir, I rise to associate myself with the sentiments expressed by the mover of the resolution. Indeed Mr. Kaleswara Rao Pantulu is a multi-genius, a versatile genius in ever so many branches of knowledge. He was more an institution than an individual. He was considered to be one of the few big guns in our freedom struggle. Not only that; simultaneously with his feelings of patriotism, he endeared himself to one and all and he was the champion of the weaker sections in the society. But for his kind patronage and financial help, Mr. Kurmayya, the eldest of our leaders would not have been what he is and as a Harijan, I feel it my duty to acknowledge that he has placed us under a heavy debt of

gratitude to him. We used to refer to him as the good Samaritan of Vijayawada. To talk to him is both an education and pleasure. To know him is a privilege. I had the good fortune of coming in contact with him personally, when he was Speaker. Once or twice I met him in his office room, not in connection with the work as legislator, but as a humble student of law I wanted to take his help and assistance. You know in those days the controversial case regarding the reservation of seats for Harijans and Giri's appeal in the Supreme Court and all that was there and I wanted to take his help and study the case and really he was a genius. I thought he had no touch with law, but he had given so many cases, he had cited so many cases and when I referred to those cases, I could understand that he was more than genius even in the matter of law. He was a zealous fighter for the rights of women: you know he was primarily responsible for the legislation on anti-bigamous marriages: he was also responsible for the legislative measure on prohibition of Dowry and all that. So he endeared himself to one and all and he had dedicated his life in the cause of the country. May his soul rest in peace. With this I take my seat.

* శ్రీ పి. గున్నయ్య (కొత్తూరు):— అధ్యక్షా, పూజ్యులు కీర్తిశేషులు అయిన కాశేశ్వరరావుగారు మనందరి ఎడల చూపిన ఆదరాభిమానములు మరువరానివి. వారి గుణగణాలను గురించి మిత్రులు చాలా మంది నెలవిచ్చారు. వారు 1955లో జరిగిన ఎన్నికలలో శాసనసభ్యులుగా ఎన్నుకోబడినారు. అప్పుడు కర్నూలులో మేమంతా ఒకే కుటీరంలో ఉండేవారము. “విశాలాంధ్రకొరకు గట్టిగా కృషిచేస్తున్నాను, ప్రాదరాజాదులోను, ఆంధ్రదేశంలో అనేక పట్టణాలలోను మహాసభలు ఏర్పాటు చేశాను. విశాలాంధ్ర తప్పకుండా వస్తుంది. ప్రాదరాజాదులో త్వరలోనే మన శాసనసభ జరుగుతుంది” అని వారు చెప్పినారు. వారి ఆదేశం ప్రకారం, జవహర్లాల్ నెహ్రూగారు మనకు గొప్ప రాష్ట్రం ఆంధ్రప్రదేశ్ ఇచ్చారు. ఆంధ్రప్రదేశ్ ఏర్పడిన వెంటనే మన సభా నాయకులైనటువంటి శ్రీ సంజీవరెడ్డిగారు కాశేశ్వరరావుగారిని శాసనసభా కార్యక్రమాల నిర్వహణకై శాసనసభాధ్యక్షపదవి అలంకరించమని కోరటము, వారు సభాపతిగా ఏకగ్రీవంగా ఎన్నుకోబడటం జరిగింది. వారు ఐదు సంవత్సరాలు సభాపతిగా ఉండి మన సభా కార్యక్రమాలు ఎంతో విజయవంతంగా నిర్వహించినారు. అపోజిషన్ పార్టీవారు అనేక సమస్యలు వారి ముందుపెట్టి, వారిని ఇబ్బంది పెట్టినప్పటికీ, వారు ఎంతో చాకచక్యముగా తీర్పులు ఇచ్చి, గౌరవ సభ్యులందరినీ సంతోషపెట్టేవారు.

నాలాంటి పల్లెటూరి చదువులేనివానికి శాసనసభా కార్యక్రమములను చక్కగా వివరించి, నిర్వహించవలసిన విధులను నేర్పిన మహానీయుడాయన. ఈ రోజున ఆయన మనమధ్యలేరు. అందుకు నా విచారమును తెలియజేయుచున్నాను. ఈ సందర్భములో సభానాయకులు ప్రవేశపెట్టిన తీర్మానమును నేను హృదయపూర్వకముగా బలపరుచుచున్నాను. అయితే యీ సమయములో

re. Demise of Sri A. Kaleswara Rao, M. L. A.,
former Speaker of the Andhra Pradesh
Legislative Assembly

నేను సభానాయకులకు ఒక సూచన చేయదలచుకున్నాను. భాషా రాష్ట్రము
ములో శ్రీ కాశ్యపరావుగారి పాత్రగూర్చి నేను ప్రత్యేకముగా సూచించేయ
వలసిన అవసరము యివ్వడులేదు. అది అందరికీ తెలిసిన విషయమే. ఆంధ్ర
దేశమునందంతటా, ముఖ్యముగా రాజధాని అయిన హైదరాబాదు నగరములో
ఆయనను ప్రజలందరూ ప్రతిరోజు తలచుకునేట్లుగా పదై నవకపర్వాటు చేయవలసిన
అవసరము ఎంతయినా వున్నది. అందుకు సభానాయకులు ప్రత్యేకముగా
ఒక సంఘమును వేసి ఆలోచించినచో బాగుంటుందని నేను భావిస్తున్నాను.
నా యీ సూచనను తప్పక సభానాయకులు ఆలోచించెదరని ఆశిస్తూ,
శ్రీ కాశ్యపరావుపంతులుగారి ఆత్మకు శాంతి కలుగుగాక యని ప్రార్థిస్తూ
యంతటితో శమవద్ద సెలవు తీసుకుంటున్నాను.

Mr. Temporary Speaker: I associate myself with the sentiments expressed by the Leaders as well as the Members of the Assembly. We lost a very great leader and no doubt, his services cannot but be remembered because he sacrificed so much for the country in various directions. One outstanding thing I know is that he fought for Visalandhra and I know he was also in Madras in connection with that. Apart from these things, few members knew the association I had with him or rather we worked together in 1926 when the Andhra University Bill was on the anvil and my association with him was from 1926 and we worked together in the Legislative Assembly. I need not elaborate much because already Members have expressed their feelings. The only thing we have to do is that we should commemorate his memory in a very fitting manner as considered by the Leader of the House and other Members of this House. We mortals will have to leave some time or other. What remains is just what we have done, but nothing else. Gentlemen, with these few words I fully support the Resolution moved by the Hon'ble Leader of the House.

Now by way of passing the Resolution, I request the Hon'ble Members to stand for two minutes.

The question is:

"That this House places on record its deep sense of sorrow at the demise of Sri A. Kaleswara Rao former Speaker, Andhra Pradesh Legislative Assembly and conveys its deep sense of sympathy to the members of the bereaved family."

The Resolution was carried *nem con.* all the Members of the Assembly standing.

Mr. Temporary Speaker:—I adjourn the House to meet at 8-30 A.M. tomorrow 4-45 P.M. the 20th March, 1962.

The House then adjourned.